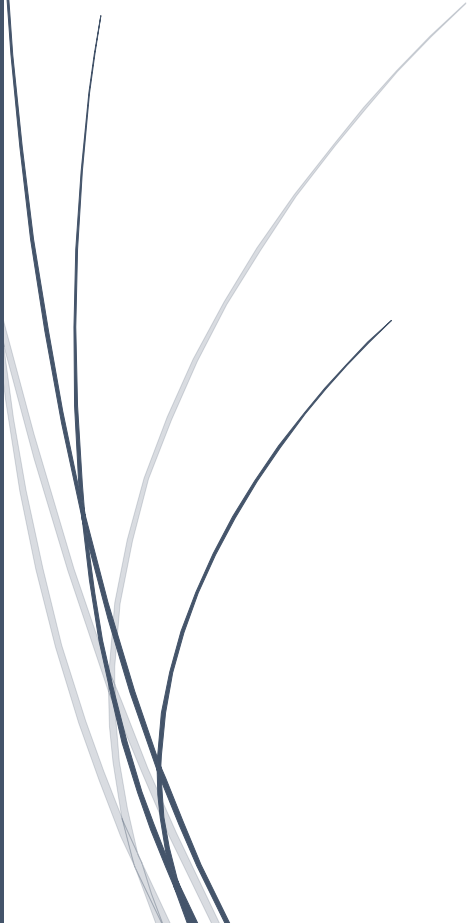

Kayleigh Hagen - 4061349

What do they want?

A Case Study of Cultural Aware Non-
attenders at Live Classical Music Concerts in
Utrecht, The Netherlands

Thesis MA Applied Musicology | Faculty of
Humanities | Utrecht University | December 2017 |
Supervisor: S.L. Lambrecht

Abstract

This thesis strives to offer an answer to the question what keeps cultural-aware non-attenders away from classical concerts and when attending what musicological elements help create the desired concert experience worth staying for. It is a musicological addition to the marketing dominated audience development discourse. A historical perspective shows that the classical concert has not changes in the last 150 years. Deriving from question forms and interviews with cultural-aware non-attenders at two different classical concerts, this thesis proposes three themes of change: stereotypes, identification, and immersion. These changes aim to help create the best concert experience for the potential new audience group, so that they will find their way back to the concert hall.

Table of contents

Abstract	ii
Preface & Acknowledgements	iv
1. Introduction	1
2. Method	4
3. Theoretical framework	8
3.1 <i>A History of concert and listening behaviour</i>	8
3.2 <i>Audience development discourse</i>	11
4. Case study: results	15
4.1 <i>Why didn't you go to a classical concert before? / non-attenders</i>	15
4.2 <i>Concert one: Uitgelegd – Petroesjka</i>	17
4.3 <i>Concert two: Stabat Mater</i>	20
5. Recommendations & Conclusion	24
5.1 <i>Stereotypes</i>	24
5.2 <i>Identification</i>	26
5.3 <i>Immersion</i>	27
5.4 <i>Conclusion and discussion</i>	28
6. Future research	30
Bibliography	31
Appendix	35
1. <i>General Survey questions</i>	35
2. <i>Question form concert one Dutch</i>	36
3. <i>Question form concert one English</i>	38
4. <i>Question form concert two Dutch</i>	40
5. <i>Question form concert two English</i>	42
6. <i>Concert one filled out forms Dutch</i>	44
7. <i>Concert one filled out forms English</i>	59
8. <i>Concert two filled out forms Dutch</i>	63
9. <i>Concert two filled out forms English</i>	74
10. <i>Concert one interview transcript Dutch</i>	79
11. <i>Concert one interview transcript English</i>	87
12. <i>Concert two interview transcript Dutch</i>	91
13. <i>Concert two interview transcript English</i>	104

Preface & Acknowledgements

This thesis is the fruit of my interest in academia and the classical music industry. The idea originated from my own personal experiences with classical music. Before I started musicology I had no connection with or interest in classical music. However, musicology opened new doors for me and showed the wonderful world of classical music. I found a passion which I otherwise would have never known. I believe that many people can have this same experiences. They might already be interested in classical music or not at all. They just don't know what their options are. It is my personal passion to figure out ways how to introduce these people to the wonders that classical music has to offer, so that they can enjoy it just as much as I do. I try to achieve this with both my work as a freelance programme producer at Festival Wonderfeel and the International Chamber Music Festival Schiermonnikoog, and my studies of Applied Musicology, because I believe that the answer to many of these questions lay in a combination of the industry and academia.

In truth, I could not have achieved my current level of success without a strong support group. First of all, I owe a lot to my supervisor Sara Lambrecht. Our discussions about the future of the industry kept me inspired and motivated, her help with finding participants ensured the case studies success, and all her ever-critical comments and suggestions helped get this thesis to the level it is now. Secondly I would like to thank Eva Huisman from TivoliVredenburg for her advice and the tickets she arranged for the case study. In addition, I owe a great deal to Vera and Larissa who helped me with conduction the interviews when I was not able to do them all in time myself. Of course, I am more than grateful to all the participants who took part in this study, providing me with insight on their experiences and thoughts. Furthermore, I am immensely thankful to: Vera, Naomi, Stefan, Andrea, Eline and Moira for editing this thesis, giving me helpful feedback, and correcting my grammar and spelling. I have no words for expressing my gratefulness to my family and friends, who have always supported me, knowing exactly what to say to calm me down in stressful moments; making me the woman I am today. Thank you.

Finally, I want to emphasize that this thesis is rather a starting point than a final product. There is still a lot of interesting research to be done and changes to be made. With this thesis I hope to contribute to the discussion of new audiences for classical music. I am curious for the developments within this discussion and aspire to keep engaged in it.

Kayleigh Hagen,
December 2017

1. Introduction

The audience of classical music concerts is slinking; less people are attending classical concerts. All over the world audiences for live classical concerts have been documented as an ageing population with younger audiences in decline. In the Netherlands specifically, the age group between 65-79 is increasing, whilst the total audience declines.¹ The average age of the audiences is rising and the sector is ageing. In 2016, 38% of the Dutch population visited ‘canonical performances’ (classical music, opera, operetta, theatre, modern dance and ballet) with a frequency of 1,6 visits per year. Whiles 82% of the population visited popular cultural activities with a frequency of 8,8 times per year.² It has been suggested that young people do engage with classical music but predominantly through recorded music consumption rather than concert attendance.³

Attracting new audiences to classical music is a hot topic in both the cultural and academic field. New concert formats are created and lots of research is conducted on the existing audiences, for example Festival Wonderfeel (an outdoor pop-like festival for classical music) and Pieces of Tomorrow in TivoliVredenburg, Utrecht. To find a solution for the *concert crisis* Eva Huisman showed in her master thesis *Het Klassieke Concert Herzien* the importance of a dialogue between scholars and the classical field.⁴ Scholars should inform programmers and marketers about their findings and vice versa.

Marketers have been conducting audience research with the aim of figuring out who is in the hall and taking a closer look to which kind of concerts fill a hall with people. But as Njörður Sigurjónsson argues “audience development is a much broader subject than is usually recognized and far too important for the future of the art form to be theorized solely in term of dominate marketing conception.”⁵ When trying to find a solution for the downward tendencies

¹ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *Cultuur in beeld: 2014* (Damen van Deventer, 2014), 7.

² Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, *Cultuur in beeld: 2016* (Den Haag: Xerox/OBT, 2016), 67.

³ Dauglas Dempster, “Wither the audience for classical music?” *Harmony: Forum of the Symphony Orchestra institute*, no. 11 (October 2000): 43-55; Bonita M. Kolb, “You call this fun? Reactions of young first-time attendees to a classical concert,” *Journal of the Music and Entertainment Industry Educators Association*, no. 1 (2001): 13-28.

⁴ Eva Huisman, “Het Klassieke Concert Herzien Een nieuwe klassieke concertpraktijk: theorieën, strategieën en concepten van wetenschappers en Nederlandse muziekprogrammeurs” (Master Thesis, Utrecht University, 2015), 70-71.

⁵ Njordur, Sigurjonsson, “Orchestra Audience Development and the Aesthetics of ‘Customer Comfort’,” *Journal of Arts Management, Law & Society* 40, no. 4 (oktober 2010): 266–78, <https://doi.org/10.1080/10632921.2010.502011>.

of attendance at live classical concerts we should not just look at the data from a commercial perspective. Whether or not a new concert format fills a hall with people is naturally important to research. However, the experience an individual has at a concert is of as much importance for the success of a project – it should be worthy enough to come back for.

To attract and create a sustainable audience it is important not only to look at current audiences but also at the people not yet attending the concerts. These are the people we want to persuade into joining a concert and more importantly coming back.

Building on earlier studies in the UK by Bonita M. Kolb (2000), Melissa C. Dobson (2010) and Stephanie E. Pitts (2011) this thesis will take a closer look as to why cultural-aware individuals do not attend classical concerts and what they are looking for in the ‘perfect’ live experience. Cultural-aware non-attenders are people who are interested in culture in general, they might visit museums, theatre, dance or any other form of cultural pastime. They are aware of the culture around them, possibly interested in classical music however they do not attend classical concerts yet. By exploring the assumptions and experiences of audience members new to classical music, we increase our understanding of why individuals attend classical concerts – and more importantly, why they do not.⁶

The aim of the thesis is to offer historical, theoretical and exemplary content that will form a valuable contribution to the necessary debate about the future of classical music concerts and its audience in the twenty-first century. By exploring the experiences of first time attenders over a range of classical contexts and discussing their motifs for not-attending concerts this thesis will combine a case study with a historical and theoretical explanation of classical concert audience development and offers a framework for programmers to use and answering the following research question: *What keeps cultural-aware non-attenders away from classical concerts and when attending, what musicological elements help create the desired concert experience worth staying for?*

⁶ Melissa C. Dobson, “New Audiences for Classical Music: The Experiences of Non-attenders at Live Orchestral Concerts,” *Journal of New Music Research* 39, no. 2 (June 2010): 111, <https://doi.org/10.1080/09298215.2010.489643>.

The first chapter explains the method and reasoning behind this method for the case study. Chapter three is an overview of the history of concert and listening behaviour and audience development theory; stating the relevance of these. Followed by the results of the case study and finally chapter five the discussion of those results and proposing three changes for the future.

2. Method

This study builds on the works of Kolb (2000) and Dobson (2010) about culturally-aware non-attenders of classical concerts. The case study of this thesis is structured in three parts: a general survey, question forms and group interviews.

The general survey served as a pool, to find participants for the rest of the study. To get as many responses as possible the survey was shared on Facebook and sent through email to everyone (approximately five hundred people) enrolled in the Humanities Department of Utrecht University. The survey was promoted by word of mouth also. All the questions of the survey can be found in the appendix 1. The key question of the survey was: ‘how many times have you been to a classical concert in the past 12 months?’. The possible answers were: once or less; two to five times; more than five times. Other important qualifications for the pool were, age, level of interest in classical music, and free time activities. Everyone who filled in “1 time or less” to this question, was marked as a potential participant for the rest of the study. In total the survey received 203 reactions. Of those 203 reactions 43,8% (89) answered to have attended a classical concert “1 time or less” in the past twelve months.

In the next phase of this study, the participants were taken to two different orchestral concerts in the ‘Grote Zaal’ in TivoliVredenburg, Utrecht. Building on Dobson’s study, conducted on a total of nine participants aged between 24 and 36, my work entailed twenty-four participants with an average age of 25,7 (ranging between 20 and 38).⁷ A core of three participants was able to attend both concerts.

Participants were sought out who regularly attend art events but who had attended a maximum of one classical concert in the past twelve months or ideally not attended any. Using Dobson’s reasoning that cultural-aware non-attenders were used rather than non-attenders per se because they would hold greater potential to effectively articulate the differences and similarities between classical music concert attendance and the experience of attending other arts events.⁸ Additionally, they are the biggest potential audience group for classical music, and therefore ideal for gathering data on the experience of attending classical concerts specifically. Most participants were Dutch, one English, two Italian and two Chinese. For privacy reasons the

⁷ Dobson, “New Audiences for Classical Music,” 114.

⁸ Ibid., 115.

names of the participants are not used in this thesis. Instead all the participants got a participation number.

The initial set up was to take the participants to three different kinds of concerts. However, it proved to be difficult to find participants that were available on all three dates, due to personal time constraints of the participants. Therefore, the number of concerts in this study was reduced to two concerts and participants were allowed to join the study if they could go to either one of the concerts but were encouraged to visit both.

Concluding from her interviews with programmers from different venues all over the Netherlands Huisman states that the concert crisis is different for every region, every major city. The audience profile of every region differs.⁹ In addition, Dobson and Pitts suggest that it is important for ‘real-world studies’ to take the context of the concert into consideration.¹⁰ These findings suggest that it is important to investigate separate regions on their own. This study will therefore focus on the region Utrecht in The Netherlands, particularly the venue and its programs of TivoliVredenburg. TivoliVredenburg, is the most prominent and important concert hall of the province Utrecht and a unique concert hall in the World. It is not a normal classical concert hall, not even a ‘normal’ concert hall at all. It is a venue consisting of five concert halls for all musical genres, from classical to pop, from jazz to dance. The hall is designed by five different architects each focussing on the special acoustic and structural needs of the specific halls. This type of concert hall is unique in the world, ‘A musical city within a city’. TivoliVredenburg has two halls that are used for classical music concerts: the main hall or *Grote Zaal* and the chamber music hall or *Hertz* (named after the architect). In this study both concerts took place in the main hall.

The exact program of both concerts can be found in table 1. In consultation with Eva Huisman, marketer at TivoliVredenburg, and Sara Lambrecht (thesis supervisor), the following two concerts were picked out: 8th November *Petroesjka Uitgelegd* and 10th November *Stabat Mater – Schubert*. TivoliVredenburg donated 15 tickets per concert. Within those two concerts there is a wide range of classical repertoire. The concert on 8th November is part of a relatively new

⁹ Huisman, “Het Klassieke Concert Herzien,” 48.

¹⁰ Melissa C. Dobson and Stephanie E. Pitts, “Classical Cult or Learning Community? Exploring New Audience Members’ Social and Musical Responses to First-time Concert Attendance,” *Ethnomusicology Forum* 20, no. 3 (December 2011): 355- 356, <https://doi.org/10.1080/17411912.2011.641717>.

series in TivoliVredenburg called *Uitgelegd* (literal translation: explained). The aim of this series is to take a classical composition belonging to the Western canon and make it accessible to a newer and younger audience by means of an introductory explanation. Before the intermission the conductor, Jules van Hessen, explains (in Dutch) the narrative of the piece, giving some background information on the composer mentioning a selection of musically interesting parts that the audience could use as a guide throughout the piece. Therefore, the series focusses mostly on programmatic music. After the intermission the orchestra performs the piece. This concert was specifically chosen in reference to Dobson’s argument that “participants experiences were strongly mediated by a perceived lack of knowledge, which contributed to a feeling of being morally obligated to like the music they were exposed to in performance.”¹¹ This specific concert series tries to eliminate this lack of knowledge.

Table 1. Programmes of the two concerts attended.

<p>Concert 1. 8 November 2017 – Neue Philharmonie Westfalen (conductor: Jules van Hessen) Venue: TivoliVredenburg, Grote Zaal Igor Stravinsky: <i>Petroesjka</i> 1911</p>
<p>Concert 2. 10 November 2017 – Radio Philharmonisch Orkest and Groot Omroepkoor (Conductor: James Gaffigan) Venue: TivoliVredenburg, Grote Zaal Charles Ives: <i>3th symphony ‘The Camp Meeting’</i> ca. 1904-1911 Lill Boulanger: Psalm 130: <i>Du fon de l’abîme</i> 1917 Mezzo: Judit Kutasi Tenor: Fabio Trümpy Franz Schubert: <i>Stabat Mater</i> in f, D383 1816 Soprano: Maartje Rammeloo Tenor: Fabio Trümpy Bass: André Morsch</p>

Given the effectiveness of the use of post-performance focus group discussions to elicit data from participants in similar studies¹², focus group interviews were held after the participants visited the concerts. However, to get a more individual and immediate response, before the group interviews took place, all participants filled out a question form. Such a procedure allowed the participants to not yet, or only marginally be influenced by each other’s answers and opinions. A flaw to this design is that the participants were allowed to speak to one another

¹¹ Dobson, “New Audiences for Classical Music,” 116.

¹² Kolb, “You Call This Fun?”; Jennifer Radbourne et al., “The Audience Experience: Measuring Quality in the Performing Arts”, *International Journal of Arts Management* 11, no. 3 (2009): 16–29; Dobson, “New Audiences for Classical Music”.

and to the regular audience during the intermission. Therefore, the data acquired is not 100% free of corruption. This limitation is not corruptive since in any 'regular' concert situation, visitors influence one another.

The question forms used after both concerts are the same. The focus is on the experiences of the participants, their impressions of instrumentation, the importance of visuals and lighting and the structure of the evening. All question forms can be found in the appendix 2-10.

Since the participants were both Dutch and international, the question forms were supplied in both Dutch and English, so that the participant could fill them out in whichever language they felt more comfortable in.

For this same reason, the group interviews were conducted in both English and Dutch. Before the interviews started, the participants had the opportunity to choose in which language they would have liked to do the interview. Due to time limitations, I was not able to moderate both interviews myself. Therefore, after concert 1 the English interview was moderated by Vera van Buren (Research Master Musicology student, Utrecht University) and after concert two the English interview was moderated by Larissa van der Linde (Bachelor Musicology student, Utrecht University). During the interviews the participants were encouraged to not only answer the pre-determined questions but also discuss their opinions with each other. In attempt to dispel potential conversational constructions of power within the group, all interviews started with an introduction that stressed that the research sought to understand the participants' view on the concert experience, confirming that all members of the group were similar in their level of knowledge on classical concerts. The interviews were recorded, transcribed and analysed. The transcriptions can be found in the appendix 10-13.

3. Theoretical framework

3.1 A History of concert and listening behaviour

The classical music concert as we know it today is a result of a dialogue between musicians and audience. All attention is focused on the music. Both musicians and audiences conformed to strict behavioural etiquette. Throughout history, changes in musical and concert culture have correlated with pervasive societal changes. To understand this correlation of social developments and the formation of classical music concert culture, a more detailed account of its history is required.

Even though the social behaviour codes in societies of the Western world have changed and loosened over the past few decades, the listening behaviour in classical concerts do not show this change. More so, the environment in which we still listen to music in a 200-year old concert format. This is remarkable since the cultural field is generally quite sensitive to social changes. Renowned musicologist Martin Trödle states that the performing practice established by Richard Wagner in 1850 is still distinctively recognizable in today's practise.¹³ In addition, Caspar Smithuijsen even argues that while in society behavioural norms have become looser, the 'concert regime' of the classical music audience has only become stricter.¹⁴

In this chapter I will focus on the developments in music and concert culture that laid the basis for audience behaviour in the concert hall today. To do so, I focus on the social history of concert life from the middle ages, to contemporary concert behavioural norms.

Before starting this historical overview, it is necessary to discuss the varying definitions and uses of the concepts 'classical music' and 'concert'. Classical music has had many different definitions and connotations throughout the ages. The same applies to concert as a concept. We cannot use these concepts from the current perspective alone, as this would lead to misconceptions regarding the different kinds of concerts and classical music. Therefore, it is crucial that we use and understand them in the perspective of their own time. For this reason, it would not make sense to state a general definition of these concepts.

¹³ Martin Trödle, *Das Konzert: Neue Aufführungskonzepte für eine klassische Form* (Transcript Verlag, 2014), 23.

¹⁴ Caspar Boudewijn Smithuijsen, *Een verbazende stilte: klassieke muziek, gedragsregels en sociale controle in de concertzaal*, Boekmanstudies (Amsterdam: Boekmanstudies, 2001), 88.

In the Middle Ages music had specific functions. It was either made in private homes of royal families, during a feast for example, or during military or religious function. In public music mainly derived from churches. Here many aspects of Western music – from notation to polyphony – were developed. Music was not meant as entertainment, but as support to the religious service. Music making was part of the functionality of an event. The first steps towards today's autonomous musical culture, were made around 1600. Before that, the objective of the event was more important than the music itself.¹⁵ Therefore musicians were, like any other craftsman, obligated to deliver their product. Music was not performed for the sake of art.

During the fifteenth century Renaissance, this culture started to change. As a result of humanist ideology, music started to get recognized as art. This meant that music, as an art, was seen as the instrument with which one could reach a 'higher – more cultivated self'. For this reason, it was crucial that certain behavioural norms came in to place. Intellectuals in northern Italy propagated the right ways to behave in court. An example of this is the book *Libro del Cortegiano* (1528) by Baldassar Castiglione (1478-1529). The book sums up how to behave while living in a court. One should have had a musical education, being able to read music notation, play an instrument and sing from notation. One should never show how difficult making music can be, because the artistic performance would lose its charm if one did. In addition, Castiglione thought that one should not play in public with the bourgeoisie, only in the private sphere of the court.¹⁶ In the major cities of the Low Countries similar practices took place, town musicians were paid by the public to perform to an audience that was most likely interested in the music as an aesthetic object.¹⁷

With this new view on music as art, the bourgeois 'collegium musicum' emerged in the seventeenth century. These were private societies made up of chiefly amateurs with generally professional music direction.¹⁸ These clubs opened their doors for public performances, although these performances cannot yet be labelled as the commercial product of a concert that we know today. It was rather a meet up in which bourgeois musicians and music lovers came together. At this point in time we can thus make a distinction between two types of music

¹⁵ Smithuijsen, *Een verbazende stilte*, 19.

¹⁶ *Ibid.*, 20.

¹⁷ Walter Salmen, Herbert Kaufman, and Barbara Reisner, *The Social Status of the Professional Musician from the Middle Ages to the 19th Century* (Pendragon Press, 1983), 13.

¹⁸ William Weber, "Concert (ii)," *Grove Music Online*. 19 Dec. 2017, <http://www.oxfordmusiconline.com/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000006240>.

making; the broader public concert world and the more private and intimate world of societies and salons.¹⁹

In the early eighteenth century, a division between professional musician, artists and music lovers or connoisseurs is distinguishable.²⁰ The musical competition between the aristocracy and the bourgeois in public concert practice is apparent. Trying to surpass the others musical culture resulted in strict behavioural rules. With these norms one could derive their musical level even if they did not make music themselves.²¹

In the nineteenth century, concerts had become an integral part of the leisure time of both aristocracy and the bourgeoisie. But due to the institutionalisation in European concert practice, major transformations accrued between 1800 and 1850. Musical life expanded in that period, which brought new values, practices, repertoires and institutions. Therefore, changes in the attitude towards the musical work on itself determined the structure of the concert culture. Aesthetic authority was placed in the work and its composer; thus, the classical music became central in the programming. The music deserved full attention of the audience.²²

The behavioural norms we know today gradually came to be and only became the norm in concert life around the middle of the nineteenth century, due to the new aesthetic of that time. Bourgeoisie and aristocracy gradually changes alongside one another.²³ Nowadays concert life can still be a social interaction, although these social interactions are separated from the concert itself. One can meet people, chat about the concert during the intermission or after the concert. The concert hall is filled with people who learned about these norms and act accordingly, with the main purpose of the 'perfect' concert experience.

That being said, one can conclude that since the nineteenth century the classical music concert has not changed. For 150 years the concert experience has been almost identical. However, society has changed rapidly. Performances of other music genres, like popular music, have followed these changes and adjusted to them as they happened. I believe that the classical music

¹⁹ Renée Vulto, "Beyond the Concert Hall: A Comparative phenomenological investigation into the musical experience in different surroundings, looking at classical music in the traditional concert hall and alternative concert situations" (Master Thesis, Utrecht University 2017), 7.

²⁰ Salmen, Kaufman and Reisner, *The Social Status*, 13.

²¹ Smithuijsen, *Een verbazende stilte*, 21.

²² *Ibid.*, 21-22.

²³ Weber, "Concert (ii)".

concert tradition is not evolving enough to stay relevant in the globalising and amalgamating world of today. This might be one of the reasons for the decline in young, new concert-attenders. In that case it would be crucial that the music industry start looking for opportunities to change this around. This change does not only have a commercial intention of selling more tickets, but even more an artistic and cultural intention of keeping classical live music evolving and staying part of our culture from a musicologist point of view. This thesis aims to add to the discussion of possible changes.

3.2 Audience development discourse

The concert crisis is a hot topic. Worldwide many scholars, programmers, orchestras, ensembles and more are discussing ways to gain more, younger and different audiences. The quest for sustainable audience development strategies, which promise to deliver new audiences, is seen as the ‘Holy Grail’. As a result of the changes in arts subsidies and governmental priorities in the latter half of the 1990’s, audience development – as a new discipline within a concert organisation – emerged and became a priority for many arts organisations including ones in the classical music scene.²⁴ This thesis aims to add to the audience development discussion. Therefore, I will provide an overview from the three main audience development theories, and add a critical side note from a musicological point of view; explaining how this study adds to the discussion.

Before starting this theoretical overview of audience development, it is necessary to discuss the varying definitions of it. Audience development, despite the growing discourse, doesn’t have a universal definition that has been accepted by the field. Instead it has several different definitions based on the objective of specific developments, whether they focus on individuals or an organisation. However, marketing consultant Tim Baker in his overview of audience development theory *Stop Re-inventing the Wheel: A Guide to what we already know about developing audiences for Classical Music* (2000) argues that in essence all definitions are reduced to “getting more people to attend (more) concerts.”²⁵ Additionally, a widely used definition of audience development is by marketing adviser and scholar Rick Rogers, who with his book *Audience development: collaborations between education and marketing* (1998) is

²⁴ Debi Hayes and Alix Slater, “‘Rethinking the missionary position’ - the quest for sustainable audience development strategies”, *Managing Leisure* 7, no. 1 (January 2002): 1–17, <https://doi.org/10.1080/13606710110079882>.

²⁵ Tim Baker, *Stop Re-inventing the Wheel: A guide to what we already know about developing audiences for Classical Music* (London: Association of British Orchestras, 2000), 16.

one of the first scholars to establish such a definition. He states: “[Audience development is] [...] quantitatively and qualitatively targeting new sectors in innovative ways to broaden the arts audience base, then nurturing new attenders, along with existing audiences to encourage them to grow with the organization”²⁶ At present the most quoted source text *A guide to audience Development* by arts consultant Heather Maitland defines audience development as “a planned process which involves building a relationship between an individual and the arts.”²⁷ All these definitions are by marketers and consultants, and focus mostly on getting people to a concert. However, a musicological definition or point of view on audience development is missing.

Whilst the definitions of audience development are still fluctuating, there are three main theories that argue what successful audience development projects should embody. The first main audience development theory is by Baker. Baker identifies seven apparent themes:

1. A project ‘should be audience-focussed’, the organisation relies on the understanding of the perspectives and needs of specific audiences and target groups.
2. The integrated approach based upon Rick Rogers idea that the unification of marketing and educational approach is key.
3. The holistic approach in which it is crucial that not only marketers are thinking about audience development, but the entire organisation is.
4. Having a ‘long-term’ plan. Understanding audiences is a never-ending task and not following up can result in greater alienation than never having contacted them in the first place.
5. ‘The need for Investment’; Audience development needs to be seen as a long-term investment and appropriate resource dedicated to it.
6. ‘Experiment and monitor’, keeping track of the best practice in evaluation so that we can constantly learn and improve.
7. The need for organisations to work together. The message that is needed to persuade potential audiences is not ‘this orchestra is best’, but ‘classical concerts are great’. According to Baker the cultural field can gain more from sharing knowledge and experiences.

²⁶ Rick Rogers and Arts Council of England, *Audience Development: Collaborations between Education and Marketing* (London: Arts Council of England, 1998), 7.

²⁷ Heather Maitland, *A guide to audience development* (Arts Council of England London, 2000), 6.

Secondly, Maitland identifies three different types of ‘audience development workers’ who put these ideas and themes in to practice:

1. First the ‘educational worker’; their work focuses mostly on participation of audiences, although attendance may also be involved. The development they try to achieve is more that of the individual and the art form as a whole, rather than a target audience group. Their goals do not necessarily involve the worker’s own organisation but may benefit other art organisations in the long term by “creating the audience of tomorrow.”²⁸
2. The second audience development worker that Maitland identifies is the ‘artist’. Maitland argues that they tend to focus on improving audiences’ understanding of the work. Bringing more people into contact with the work; often concerned with the artistic values of the arts and appreciation of the audience.
3. The third and final worker according to Maitland are ‘marketers’. They look for direct results that can benefit the organisation they work for. Their aim generally is about attendance, although this could also be long-term objectives. They target specific groups of people and have clear goals.

In addition, these three types of audience development workers identified by Maitland correspond with Rogers’s ideas about audience development. Rogers also identifies, education and marketing as two main elements. However, he states that the third worker is programmers instead of artists. As stated by Rogers, the ultimate practice of audience development is an integrated approach requiring the interdisciplinary skills of marketing, education and programming in order to achieve a series of short, medium and long-term objectives, which increase, broaden and enrich targeted groups.²⁹

Combining Maitland’s and Rogers’ – much quoted within the audience development discourse – theories, we can conclude that the ideal audience development project consists of three parts: education, marketing and artistic input. Even though prevailing audience development theory is not unambiguous about its underlying aesthetic ideals, ideas such as viewing the listening subject as a consumer and aiming for a more “comfortable” or risk-free musical engagement seem to be the main doctrines. Audience development discourse is focused on marketers: audiences are identified as “consumers” and “costumers” and the concert as a product.

²⁸ Maitland, *A guide to audience development*, 8.

²⁹ Baker, *Stop Re-inventing the Wheel*, 10.

However, in his article “Orchestra Audience Development and the Aesthetics of ‘Customer Comfort’” Sigurjonsson suggests that more attention should be given to critical perspectives of those ideas.³⁰ He states “[...] audience development is a much broader subject than is usually recognized and far too important for the future of the art form (concerts) to be theorized solely in terms of dominant marketing conceptions.”³¹

Concluding this overview of the audience development discourse I would argue that as a musicologist, in agreement with *Sigurjonsson*, it is crucial to look at audience development. Not only from a marketing point of view but also from the artist and programmers point of view. Marketers can focus on how to get as much people as possible to live classical music, however the audience needs to have a memorable, interesting and triggering experience in the concert hall in order for them to return to it. This thesis is in addition to the marketing dominated discourse of audience development; a musicological start if you will.

³⁰ Sigurjonsson, “Orchestra Audience Development,” 276.

³¹ *Ibid.*, 266.

4. Case study: results

The key part of this thesis is the case study. Exploring the experiences of cultural-aware non-attenders, this chapter focuses on the results of the interviews, surveys and question forms that were used to gather information. Firstly, I discuss the main question of why the participants did not go to a classical concert before they participated in this study. Then, this chapter discusses the key experiences the participants had at the two concerts. Both concerts are discussed separately, since only a core group of the participants visited both concerts, therefore it is important to differentiate the two concerts. While many factors influence the participants' enjoyment of the concerts this chapter focuses on the key elements found in the interviews and question form regarding their experiences and difficulties in appraising and responding to the music performed. The transcript of all the interviews and filled in question forms can be found in the appendix.

4.1 Why didn't you go to a classical concert before?

As argued by Dobson and Baker one of the main reasons for cultural-aware non-attenders to not go to a live classical concert is a lack of knowledge.³² This argument also raised when the participants were asked why they did not attend a classical concert before. Some of the participants mentioned that classical music was not part of their upbringing and therefore not a part of their 'personal tradition'. In addition, a lack of knowledge withholds the participants from choosing a concert. "I don't know if that specific composer wrote any music that I like."³³ Even though a part of the participants does listen to classical music during their job or studies, they do not pay attention to the work that they hear, the composer or even the orchestra, ensemble, musicians that play it.³⁴ They therefore see buying a concert ticket as a risk.

The price of a live classical concert ticket is the second reason why cultural-aware non-attenders are not in the concert halls yet. Even though they appreciate the price, and understand that a ticket for a concert with an orchestra is around €20 to €30, it is the fear of not exactly knowing what to expect for that price that holds them back. The participants mention that it is not the price per se – they would pay over €50 for a popular concert or festival – but it is the feeling of urgency to see the concert. If there is a famous foreign artist the participants agree that they

³² Baker, *Stop Re-inventing the Wheel*, 10; Dobson, "New Audiences for Classical Music," 113.

³³ Participant 5, question form.

³⁴ This could also be because of the function classical music has whilst concentrating. This notion is not taken into account in this thesis.

would willingly pay that amount of money for a concert since it is a special experience to see that person play live. However, again directly connected to the lack of knowledge, participants feel like they do not know any ‘classical artist’ that are ‘important’, ‘good’, and ‘famous’ enough to specifically go and see at a live concert. One of the participants even mentioned that they feel like they can always go and see the piece that is performed at another time since the works are all played at several occasions throughout the years.

Additionally, classical music is not part of the mainstream culture in the Netherlands. Therefore, the participants have no idea if their friends would like to visit a concert. “I’m a bit insecure and uncertain if my friends would like this.”³⁵ Classical music is not something that groups of friends discuss and is therefore never seen as an option for a night out or entertainment. More than half of the participants mentioned not knowing if their friends would like it as a reason not to attend. Furthermore, young people who are looking for an activity have plenty of options in a city like Utrecht. Classical music does not stand out between the other options. “I’m never sure if my friends would be interested and so we would always choose something else to do instead.”³⁶

The fourth major reason the participants did not attend a classical music concert before are associations and expectations. “I associate classical music with highbrow culture and elite etiquettes, I don’t know these etiquettes and therefore don’t go.”³⁷ Many of the participants expected elite old people to be the biggest part of the audience. These expectations are in depth discussed in chapters 6.3 and 6.4. Participants were also afraid the concert would be too long or too boring for them to enjoy it.

Finally, when asked what their reason was for not going to a classical concert, some of the participants answered that they just did not know, it was not on their mind as an option. The participants did not once think of going to a classical concert, even though they are interested in classical music and/or sometimes listen to it. This could also be labelled as a lack of knowledge.

³⁵ Participant 5, question form.

³⁶ Participant 1, question form.

³⁷ Participant 6, question form.

In conclusion to the question why cultural-aware non-attenders are not going to classical music, the simple, yet most prevailing answer is a lack of knowledge. However, a lack of knowledge in the broadest sense possible; they have a lack of actual knowledge about classical music, about the repertoire, about the musicians and the venue. This withholds them from being able to choose a concert, but also to value a concert. A lack of knowledge opposes a level of risk for classical concerts. Cultural-aware non-attenders also have a lack of knowledge towards each other. While they all are interested, they are also uncertain about their surrounding environment even though they are each other's surroundings. Finally, there is the actual lack of knowledge which causes the cultural-aware non-attenders to not see classical music as an option as entertainment when there are plenty of other options to choose from in a city like Utrecht.

4.2 Concert one: *Uitgelegd – Petroesjka*

“A perfect kind of concert to introduce classical music in an unexpected, yet cheerful way.”

The first concert of this study was *Uitgelegd - Petroesjka*. This concert is part of a concert series by TivoliVredenburg and is an initiative by conductor Jules van Hessen. It is an unconventional concert setting and programming, which aim is to attract a younger and new audience to classical music and educate them about the classical canon. Before the intermission Maestro Jules van Hessen explains the piece by giving a presentation about it. In this presentation he discusses the composer, the narrative of the piece and shows potential interesting parts of the harmonies and melodies. Van Hessen uses the orchestra to orchestrate his examples and a visual presentation is shown on a big screen to explain the story line. The visuals represent parts of the story – he works with symbols that represent certain parts or movements in the piece – and are also shown throughout the concert. After the intermission the orchestra changes into concert attire and the piece is performed like it would in a normal concert. After the piece is finished, the audience has the opportunity to ask van Hessen questions about anything in a segment called “borrelen op de bok” (literal translation: “drinks on the bock”) The participants did not attend this final part of the concert due to time limitations caused by the interviews and question forms after the concert.

Overall the participants enjoyed the concert: as shown in table 2 the average grade they scored the concert is a 7,7 on a scale of 1 to 10, with the highest mark being an 8,5 and the lowest a 7. Also, all participants would refer this concert to someone else. Although some participants were hesitant to refer it because they would maybe refer a different piece, but they did like the

structure of the concert. All the rest of the participants would refer this specific concert to a friend and described it as “the perfect way to get started with classical music.”³⁸ and “A good way to get to know a composer and making classical music understandable.”³⁹

Table 2 Overview grades and ages

Participation number	Age	Grade concert 1	Grade concert 2
1	24	7,5	7,0
2	30	8,0	
3	26	8,0	
4	31	8,0	
5	24	8,5	7,0
6	20	8,0	
7	21	7,5	
8	21	7,0	<i>No show</i>
9	?	?	<i>No show</i>
10	29	8,5	
11	28	7,7	
12	38	7,5	9,0
13	25	7,5	
14	26	7,0	
15	21		6,5
16	27		7,5
17	24		8,0
18	23		7,0
19	24		8,0
20	?		<i>No show</i>
21	?		<i>Cancelled</i>
22	23		6,9
23	30		7,0
24	23		6,0
Average	25,7	7,7	7,3

Before the start of the study the participant did not know that this concert would be a different kind of concert than a conventional one. They did know the name of the concert and could have looked it up in the programme of TivoliVredenburg. However, to most of the participants the concert was different than expected. They thought that it would be a “long” and “difficult” evening. The interactive introduction with gameshow elements came as a pleasant surprise to most of them. Others tried to stay as objective as possible and therefore had little expectations.

³⁸ Participant 10, question form.

³⁹ Participant 2, question form.

The participants were impressed by the size of the orchestra and all the different instruments. “I liked it that there were a lot of instruments, from where I was sitting I could follow who was playing what.”⁴⁰ They appreciated it was only one piece with an introduction because they could really focus and understand this one composition and did not get distracted. None of the participants felt like the evening needed more music. When asked about the instruments used in the concert the participants described them as “full-scale”⁴¹ and “Fascinating to see how they [the instruments] all come together”.⁴² Several participants mentioned the brass section of the orchestra as being the most intriguing instruments. One participant even mentioned that he/she missed the saxophone since he plays this instrument himself and therefore likes to identify with it during a concert.

Before the intermission van Hessen used the orchestra to showcase different musical parts within the piece that the audience could pay extra attention to. The participants liked this part of the introduction; it gave them grasp on the concert. However, to some of them it did feel a bit too arbitrary: “It felt like the musicians showed a trick they could do before the intermission, then afterwards during the concert the magic of that trick was gone.”⁴³ This ‘peak behind the curtain’ added to the concert value of the participants who did not know the piece, for the ones who knew the piece – due to the radio television or other medium – it detracted from the concert experience.

Visuals are a considerable part of the *Uitgelegd* concert series. As mentioned before, the narrative is visually illustrated at both the introduction and the concert so that the audience could follow the story during the concert. Many of the participants thought that the visuals were outdated. However, all participants agreed that the visuals were a major addition to their understanding of the storyline. To the international participants the visuals were also a good addition, since they could not understand the introduction, which was in Dutch. The use of the visuals to represent the story throughout the concert nonetheless sparked a conversation between the participants about whether or not they would want to see it during the concert. They discussed the possibilities and differences in experiences when visuals would not be there to guide them and concluded that for someone with an imaginative mind it could be nice to not

⁴⁰ Participant 7, question form.

⁴¹ Participant 6, question form.

⁴² Participant 10, question form.

⁴³ Interview, concert one.

have the visuals, so that one can imagine their own story. Even though most of the group agreed that for them it was a necessary addition.

The use of lights in the concert was one of the things that disappointed the participants. They mentioned that because there was no difference in the light during the entire concert it caused for a static image of the orchestra. In addition, the participants noticed that the lights surrounding the stage were not completely off, which resulted in the participants being able to see the rest of the audience. Some participants got distracted by this and experienced this as a negative part of the evening.

As part of the question forms and interview the participants were asked about improvements to make this concert experience even better. They suggested several improvements. Firstly: better marketing. Because some felt like they would be the target audience for concert series like *Uitgelegd*, however they only knew about the concert due to this study. Also, the introduction was a bit too long for some, so they suggested a shorter introduction. But the major point many of the participants had was improvements for the lighting. As mentioned before the lighting was static. The participants suggested that with different lighting throughout the concert they think it would be easier to stay focused. “For example, make the lighting darker when *Petroeksjka* dies and when the market scenes are being played make the lights very colourful. Also, when an instrument plays a solo you can give him a spot light, so it is easier to see.”⁴⁴ In addition to these practical improvements participants also suggested less practical things like make the entire evening “a little younger”.⁴⁵ However all of the participants attending this concert wrote in the question form that they would again visit a classical concert.

4.3 Concert two: *Stabat Mater*

“A religious, traditional concert with a beautiful big choir, intense sounds and all going on at all times.”

The second concert of this study is a much more traditional classical concert. Part of the AVROTROS Friday night concert series, concert two consisted of three different pieces. It started with Charles Ives 3rd symphony *The Camp meeting* which could also be called the symphony of hymns. *The Camp meeting* is based on hymns which Ives used as a basis for improvisation. It was composed during Ives’ time as an organ player. The second piece is by

⁴⁴ Participant 2, question form.

⁴⁵ Participant 3, question form.

Lily Boulanger, *Du fond de l'abîme (De Profundis)*. Composed in 1917 the piece could be described as a requiem that Boulanger wrote for herself. The final and main piece in the program is Franz Schubert's *Stabat Mater* in f, D383. Based on the original twelve verses written in the thirteenth century by Monk Jacopone da Todi, the *Stabat Mater* is about the despair of Maria when she sees her son Jesus Christ nailed to the cross. The central theme of the program of the second concert is religious music.

The participant did not know the program of the concert before the study started and therefore found out about the religious theme during the concert itself, through the programme booklet or after the concert was finished. Overall the participants enjoyed their night at the concert and scored it an average of 7,3 out of 10. This is only 0,4 lower than the first concert. However, the highest and lowest marks are much further apart than those of the first concert. The highest score is a 9 and the lowest a 6. All the participants would visit another classical concert due to their experience at this one, yet only half of the participants would refer this concert to someone else. "[...] I am glad that I visited it, because it was very impressive, but I think that there are better concerts out there in which I would fully immerse and feel emotionally connected to."⁴⁶ The participants who would refer this concert did this with a side note that they would mention what kind of concert it is and only to people of whom they know would be open minded to it.

Most of the participants, realising they participated in a study, tried to have no expectations of the concert before it started. The ones who did have expectations mostly mentioned, a long concert with a white (Caucasian) older audience, which met their experience. However, all participants were happily surprised with the presence of the choir.

When asked what their first and general impression was of the concert the first thing that came to mind by many participants was the religious theme of the night: "To me it [the concert] was way too religious. It was very traditional and classical. [...] It made me think of my great-grandmother who liked this kind of music."⁴⁷ The participants noticed an extensive difference between the three pieces. To them, the first piece, Ives *The Camp meeting*, made the least of an impression. In fact, when talking about it during the interview one of the participants said she did not remember the first piece at all and more than half of the others agreed with her. Boulanger's *Du fond de l'abîme* was considered the most interesting and overall the best piece

⁴⁶ Participant 22, question form.

⁴⁷ Interview, concert two.

of the entire concert by the participants. To the participants, this piece conveyed the most emotions and had the most dynamic difference. It involved many different instruments like a harp, piano and gong in addition to the regular orchestra. Overall, they enjoyed contrast in the pieces. “The second piece with the choir could be intriguing and at some points terrifying.”⁴⁸ However, many of the participants disliked the sound (the vibrato) of the soloist. Furthermore, even though *Du fond de l’abîme* is a requiem the participants did not categorize this piece as religious music. The problems they expressed concerning religious music did not apply to this piece. The final and last piece of the concert by Schubert caused for the most disagreement amongst the participants. Whilst most of them agreed that the piece was too “old fashioned”, too “religious”, some of the participants did like the final piece. The participants who did like the piece said it was easy to follow and it brought them in “some sort of trans”. Describing it as “Cliché classical music”⁴⁹, the main argument of the ones who did not like is where the German language of the libretto reminded them of church music, they felt like it was too long and ‘boring’. One of the participants even mentioned that he felt asleep halfway through the *Stabat Mater*. The story of the *Stabat Mater* was also mentioned as a reason for disliking the piece.

The choir impressed the participants, the sound they produced spiked the interest of all the participants. “They sounded terrifying and reassuring and everything in between. It was diverse almost like the music you hear in movies.”⁵⁰ The soloist however did not leave such a positive mark. The most positive comment about the soloist made was about the dress that the Soprano was wearing. Besides the dress the participants did not enjoy the sound of the soloist: “I really dislike the sound of the soloist; it is a particular sound that reminds me of opera. I just can’t take it seriously.”⁵¹

In contrast to the first concert, the second concert did not use any visuals or extra lighting. Therefore, the participants did not have many opinions about it. They did mention, in consultation with the first concert, that the lights created a static image. In addition, because not all the lights are off during the concert, the participants were able to see the other audience members, which caused distraction. Also, the participants were seated at the top part of the concert hall, which to some of them was a bit too high. A couple participants commented on

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Interview, concert two.

how the height of the seats would make them dizzy or disorientated at sometimes during the concert, they thought that the lights not changing added to this feeling.

Equal to the first concert the participants of the second concert also referenced that the lights could really make a change to the concert experience. "Either make the entire hall dark, so I cannot see the other audience members, or do something interesting with the light to keep my interest peaked."⁵² A suggestion by one of the participants is to use colour in the lighting: "Much research has been done on the effect of colour and emotions, concert halls could use that research to enhance the emotions of the piece."⁵³ Other improvements suggested by the participants are adding humour to the concert, having a smaller concert room so the ambience would be better and less uniformity and conventions within the orchestra but also with the audience.

The participants noticed a couple conventions during the concert that they did not understand fully. "The orchestra is very hierarchical: first the orchestra start tuning, then the conductor enters the stage and everyone starts clapping, he gives the first violinist a hand, like didn't they see each other before the went on stage? Why is that happening?"⁵⁴ The rituals with concerting the applause at the end of the concert also caused confusion among some of the participants. Other conventions were positively received, like the free drinks in the intermission and the silence and focus of the audience. "I wish at a pop concert people would be this focussed at the music, I could really listen to the music."⁵⁵

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

5. Recommendations & Conclusion

The case study discussed in Chapter 4 proves that, even though not all the participants liked the concerts they went to, all cultural-aware non-attenders are willing and interested in attending more classical music concerts. However, deriving from their answers and experiences I would argue that there are three themes within the classical concert world that should be improved to gain such new audiences and keep them coming back to the concert hall. There is a potential target group that is willing to take the leap, however as a sector we need to give them a helping hand. The classical live music concert and listening behaviours have not changed for the last 150 years. It is crucial that – not only scholars but from the whole classical music industry – we continue to think about what changes would benefit the audiences and therefore the concert practice. In this chapter I articulate three themes and combine them with practical examples, a framework if you will. The three themes are: (1) stereotypes, (2) identification and (3) immersion. The changes introduced in this framework are both on a marketing level as on a musicological or artistic level, therefore adding to the marketing dominated audience development discourse from a musicological perspective.

5.1 Stereotypes

Those not familiar with the terminology of ‘classical music’ and the peculiarities of the genre, accumulate many negative associations and connotations with this world. As shown by the participants of this specific case study, classical music has a negative stereotype. This negative image of classical music is one of the key reasons for empty concert halls and the absence of younger audiences. Potential audiences are afraid to buy tickets for classical music and therefore stay away. They do not know what to expect from a classical concert and imagine it will be a long and boring evening in a concert hall filled with old people and stiff musicians. They also do not know how to appreciate the music and have the feeling that all classical music must be perfect, for the solitary reason that it is classical music. The classical music stereotype withholds cultural-aware non-attenders from seeing all the different niches, genres and cross-overs within classical music. Which they could potentially enjoy. To break with this negative stereotype are two important factors: education and the re-branding of ‘classical music’.

The classical music stereotype is a result of a lack of knowledge – which is caused by a lack of well-rounded and informed education. Even though music education is becoming of a greater importance over the past decennia, music education is not a major priority within the Dutch

educational system and the government.⁵⁶ It is not seen as a crucial part of the general education of children. Because of this perspective, children grow up not even knowing that classical music is an option to listen to. Music education, at this moment, is not a part of many school programs. Within the central part of the Netherlands – de Randstad – many orchestras and ensembles are trying to reach children and educate them about classical music and instruments, showing them the wonders of music. However, personal experience and the interviews show that these initiatives do not reach the countryside of the Netherlands. They are not enough to influence the classical music stereotype. Music education should be a priority in schools nationwide, something that the government should encourage.

Music education will not only help with the classical music stereotype but, as showed in research, will improve and support children's development processes. In her book *Music Education in the 21st Century in the United Kingdom: Achievements, analysis and aspirations* Susan Hallman et. al. gives an overview of the impact of music on the intellectual, personal and social developments of children.⁵⁷ Also according to Ken Petress, it is proven that music education is beneficial to students in four different categories: success in society, success in school, success in developing intelligence and success in life.⁵⁸

Education is a long-term solution for the current problem. Generation Y⁵⁹ did not grow up with classical music and are fully aware of the stereotype. Therefore, the label 'classical music' needs re-branding. As argued by Lennard Bernstein we use the label classical music "To describe music that isn't jazz or popular songs or folk music, just because there isn't any other word that seems to describe it better."⁶⁰ This tendency is increasing within the classical music industry. The identification and association to classical music feeds the classical music stereotype. The term classical music associates to many potential audiences' composers like Ludwig van Beethoven, Johan Sebastian Bach and Wolfgang Amadeus Mozart, which is not a problem per se. However, classical music is much more than that. With many cross-overs and

⁵⁶ Astrid E. Oosterhof, "Muziekonderwijs in het primair onderwijs: Een onderzoek naar de beleidspraktijk van de Rijksoverheid vanaf 1985" (Master Thesis, Utrecht University, 2015), 46.

⁵⁷ Susan Hallam et. al., *Music Education in the 21st Century in the United Kingdom: Achievements, analysis and aspirations*, Bedford Way Papers (London: Institute of Education Press, 2012), 3.

⁵⁸ Ken Petress, "The importance of music education," *Education* 126, no. 1 (September 2005): 112.

⁵⁹ Generation Y, also known as Millennials, are the demographic cohort following Generation X. There are no precise dates for when this cohort starts or ends, but researches typically use the early 1980s as starting birth years and the mid-1990s to early 2000s as ending birth years.

⁶⁰ Leonard Bernstein, and Roger Englander, *Young People's Concerts – What does Music Mean?* (New York: Sony Classical, 1993).

contemporary composers that the cultural-aware non-attender would never have heard of and would never associate with classical music. Re-branding classical music is not something that could be done overnight. Within the industry people are starting to refer to their jobs, and concerts as just music instead of classical music. Also, scholars are opting new names for the genre like ‘composed music’.⁶¹ There is no definitive answer to the question how classical music should be re-branded yet. However, in order to remove the classical music stereotype rebranding is crucial, and therefore much more research from musicology, other disciplines, and the industry is needed.

5.2 Identification

In the general survey, people who go to classical concerts more than five times in the past twelve months mentioned that one of the key reasons for keep visiting concerts, is the music itself and the ability to identify with the music. Being able to identify with the music is the foundation for any emotional connection. Many individuals feel it is crucial to have that emotional connection to the music and to appreciate the piece. Deriving from the case study, identification can be a problem to cultural-aware non-attenders. Classical music is for them not part of personal tradition. In addition to my previous argument, were education is key, the classical music industry – programmers, ensemble, orchestra’s artist etc. – can help a new audience to understand the music and create an emotional connection.

When comparing the results of both concerts, the participants had an overall better concert experience at the first concert. The main difference between the two concerts was the introduction at the first. Due to the explanation of the piece in order to add a clear story line to the music, new audiences are guided and can considerably easier identify with the music and the story. Introductions are key when thinking about attracting and keeping a new audience. A short program overview to explain the ideas behind the music proves to have a great impact on the target group. Providing a ‘one page’ of information that audiences can read before the concert starts and look back on during, is a standard for successful concerts today. It is key for these program notes/introductions to help the audience identify with the musical narrative of a composition. Programmatic repertoire in this case works better than absolute repertoire, since

⁶¹ Craig Havighurst, “Classical Music Needs a New Name”, *Cuepoint* (blog), 12 januari 2016, <https://medium.com/cuepoint/classical-music-needs-a-new-name-2e07b084f4a3>.

programmatic pieces' attempts to render an extra-musical narrative in contrast to absolute music.

In addition to narrative repertoire and program notes the audience can also be informed about the works played during a concert by 'breaking the fourth wall'. In conventional concerts there is usually no interaction between the people on stage – musicians, singers, soloist and conductor – and the audience. By breaking this division and explaining something about the orchestra, the music or even the concert hall, the performance and the music becomes much more relatable. Not only is there more information about the music to identify with, but also the performers are more identifiable.

Particular themes can also have a negative effect on the cultural-aware non-attenders' experience. At the second concert the religious theme of the different compositions repelled the participants. Analysing their answers, it was not the music itself or the choir that caused for this reaction, but solely the negative association with religious music and religion in general. However, *Du fond de l'abîme* is also based on religious material, the participants were able to identify with this piece. Therefore, I would argue that religious repertoire can still work for cultural-aware non-attenders but the branding and communication about the pieces are crucial. Religious music as a term accompanies negative associations. However, more research should be done on these associations of certain sounds and themes, so that specific music can be targeted to audience groups.

5.3 Immersion

Research has shown that, due to their smartphone, people are easily distracted. The world changes every second, and with internet enabled devices, all the information one could ever wish for is in the pocket of your jeans.⁶² Therefore, it is crucial that the classical concert is engaging and immersing to keep the potential audience interested. A concert needs to not only be musically appealing but also visually intriguing

The main improvement mentioned by the participants in the study was the use of light. Lights are an easy potential improvement to the concert experience of this audience group. With lights

⁶² Mohammad Salehan en Arash Negahban, "Social networking on smartphones: When mobile phones become addictive", *Computers in Human Behavior* 29, no. 6 (November 2013): 2632–39, <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.07.003>.

one can enlighten certain parts of the stage, highlighting solo instruments or supporting the musical narrative. Lights can influence the ambience of the concert hall and enhance the emotion of the audience. Research has already been done on the effect of light on people. However, to implement this in a scientifically manner, research should be conducted on the effects of light at specifically classical concerts, and the combination of lights and classical music.

Another way to keep the audience immersed and interested during a concert is programming dynamically diverse repertoire. The interviews show that changes in dynamics, harmonies and melodies triggers the audiences to keep listening and stay focussed on the music. Also, the location of a concert can add to the concert experience, taking classical music beyond the concert hall.

Even though triggers and immersion are important to this audience group it is essential that classical concerts do not turn into a disco show or are overly entertaining. The participants found it important that – in contrast to a popular music show – the focus at classical concerts is on the music. A concert experience can be enhanced by visuals, lights, and by choosing dynamically challenging repertoire. It is most crucial that the focus of the concert stays with the musical experience. Extra-musical elements should be only used to enhance the experience, not overtake it.

5.4 Conclusion and discussion

In conclusion, deriving from the case study there are three themes that are crucial to the concert experience of the potential audience group: the cultural-aware non-attenders. Firstly there is the negative stereotype of classical music, which can be improved with music education and the re-branding of the label ‘classical music’. Secondly, awareness and information on the narrative of the music being performed. In order to have the best experience possible, emotional connection and identification to the music is essential. This can be achieved by programming and developing programmatic repertoire, and explain the narrative with introductions like; *Uitgelegd*, containing short and interestingly written program notes aimed towards breaking the forth wall. Thirdly it is important to keep the audience immersed and interested. Intriguing use of lights, visuals, location, and dynamics to enhance to concert experience can achieve this.

With all these suggestions, it is important to note that the focus of a concert must always stay on the music. Changes should enhance, not overtake the classical music concert.

The framework I propose here is for the cultural-aware non-attenders based on the information gathered in the case study. I do not argue that these are changes should be made in the entire sector or work for other audiences. They are suggestions on how to create better circumstances for cultural-aware non-attenders to have the best experience possible at a classical concert, and therefore have a reason to come back. With the knowledge of audience development theory, I argue that within the classical music concert industry there are different audience groups who prefer a different kind of listening behaviour and concert setting. The core classical audience might not agree with the improvements presented, and might enjoy a different concert setting. Yet we cannot know this for certain and so future research should be conducted to see how other audiences react to these proposed changes. If we want to keep the live classical music industry alive, changes have to be made. Over time these two different listening cultures will meld together and form the new live classical music concert experience. However, for that to happen much more research must be conducted; this thesis aims to be a starting point for that discussion.

6. Future research

During the process of writing this thesis and conducting the research, the range of themes that came forward were too divers to all cover in this study. There are a number of gaps in our knowledge about audience development and the concert experience of individuals. I hope that this thesis inspires others to continue on studying this topic since there are still many questions to be answered. Hereby I would like to suggest some possibilities that came to mind during this study.

1. Cultural-aware non-attenders at other types of classical music concerts: in different venues or even beyond the concert hall. This studies proved that there is a potential audience group out there who can provide us with insightful information in regards to (keep) developing and attracting new audiences.
2. The re-branding of classical music. Researching what the possibilities are for re-branding the label 'classical music' and the effect of this re-branding.
3. The effect of lights at classical music concerts. Studying the effects of lights shows to enhance the concert experience. Looking for example at the speed, changes of colours and locations of light.
4. The effect of visuals at classical concerts. In line with the effect of lights, studying in what way visuals can enhance the concert experience for different audience groups.
5. Researching how can we combine the needs of different audience groups for classic music, and discussing if (as a sector and scholars) we should want to combine different audience groups. Studying how we can create the perfect concert experience.
6. The associations of sounds. In this study I found that certain sounds reminded the participants of religious music. How do these associations work, what are other examples of it and how can we use these associations to our advantage?
7. Studying the effects of the three proposed changes on the core classical audience. Looking at how these changes could be implemented.

Bibliography

- Adler, Ayden. Review of *Who Needs Classical Music: Cultural Choice and Musical Value*, by Julian Johnson. *Music & Letters* 84, no. 4 (2003): 679-84.
<https://doi.org/10.2307/3525939>.
- Baker, Tim. *Stop Re-inventing the Wheel: A guide to what we already know about developing audiences for Classical Music*. London: Associations of British Orchestras, 2000.
- Bernstein, Leonard, and Roger Englander. *Young People's Concerts – What does Music Mean?*. New York: Sony Classical, 1993.
- Crawford, Garry, Victoria Gosling, Gaynor Bagnall, and Ben Light. “An Orchestral Audience: Classical Music and Continued Patterns of Distinction”. *Cultural Sociology* 8, no. 4 (December 2014): 483-500. <https://doi.org/10.1177/1749975514541862>.
- Dempster, Dauglas. “Wither the audience for classical music?” *Harmony: Forum of the Symphony Orchestra institute*, no. 11 (October 2000): 43-55.
- Donbson, Melissa C. “New Audiences for Classical Music: The Experiences of Non-attenders at Live Orchestral Concerts.” *Journal of New Music Research* 39, no. 2 (June 2010): 111-24. <https://doi.org/10.1080/09298215.2010.489643>.
- Dobson, Melissa C., and Stephanie E. Pitts, “Classical Cult or Learning Community? Exploring New Audience Members’ Social and Musical Responses to First-time Concert Attendance.” *Ethnomusicology Forum* 20, no. 3 (December 2011): 353–83.
<https://doi.org/10.1080/17411912.2011.641717>.
- Hallam, Susan, Andrea Creech, Pauline Adams, John Conlon, Colin Durrant, Jessica Ellison, Helena Gaunt, et. al. *Music Education in the 21st Century in the United Kingdom: Achievements, analysis and aspirations*. Bedford Way Papers. London: Institute of Education Press, 2012.

- Havighurst, Craig. “Classical Music Needs a New Name”. *Cuepoint* (blog), January 12 2016. <https://medium.com/cuepoint/classical-music-needs-a-new-name-2e07b084f4a3>.
- Heyes, Debi and Alix Slater. “‘Rethinking the missionary position’ – the quest for sustainable audience development strategies”. *Managing Leisure* 7, no. 1 (January 2002): 1-17. <https://doi.org/10.1080/13606710110079882>.
- Huisman, Eva. “Het Klassieke Concert Herzien Een nieuwe klassieke concertpraktijk: theorieën, strategieën en concepten van wetenschappers en Nederlandse muziekprogrammeurs.” Master Thesis, Utrecht University, 2015.
- Kolb, B. M. “You call this fun? Reactions of young first-time attendees to a classical concert.” *Journal of the Music and Entertainment Industry Educators Association*, no. 1 (2001): 13-28.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. *Cultuur in beeld: 2014*. Deventer: Damen van Deventer, 2014.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. *Cultuur in beeld: 2016*. Den Haag: Xerox/OBT, 2016.
- Oosterhof, Astrid E. “Muziekonderwijs in het primair onderwijs: Een onderzoek naar de beleidspraktijk van de Rijksoverheid vanaf 1985.” Master Thesis, Utrecht University, 2015.
- Petress, Ken. “The Importance of Music Education”. *Education* 126, no. 1 (September 2005): 112-15.
- Pitts, Stephanie E., Melissa C. Dobson, Kate Gee, and Christopher P. Spencer. “View of an audience: understanding the orchestral concert experience from player and listener perspectives”. *Participations: Journal of Audience and Reception Studies* 10, no. 2 (November 2013): 65-95.

- Prieto-Rodríguez, Juan, and Víctor Fernández-Blanco. "Are Popular and Classical Music Listeners the Same People?" *Journal of Cultural Economics* 24, no. 2 (May 2000): 147-64. <https://doi.org/10.1023/A:1007620605785>.
- Radbourne, Jennifer, Katya Johanson, Hilary Glow, and Tabitha White. "The Audience Experience: Measuring Quality in the Performing Arts." *International Journal of Arts Management* 11, no. 3 (2009): 16-29.
- Rogers, Rick and Arts Council of England. *Audience Development: Collaborations Between Education and Marketing*. London: Arts Council of England, 1998.
- Roose, Henk. "Many-Voiced or Unisono? An inquiry into Motives for Attendance and Aesthetic Dispositions of the Audience Attending Classical Concerts". *Acta Sociologica* 51, no. 3 (2008): 237-57. <https://doi.org/10.2307/20460057>.
- Salehan, Mohammad, and Arash Negaban. "Social networking on smartphones: When mobile phones become addictive". *Computers in Human Behavior* 29, no. 6 (November 2013): 2632-39. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.07.003>.
- Salmen, Walter, Herbert Kaufman, and Barbara Reisner. *The Social Status of the Professional Musician from the Middle Ages to the 19th Century*. Pendragon Press, 1983.
- Sigurjonsson, Njordur. "Orchestra Audience Development and the Aesthetics of 'Customer Comfort'." *Journal of Arts Management, Law & Society* 40, no. 4 (October 2010): 266–78. <https://doi.org/10.1080/10632921.2010.502011>.
- Smithuijsen, Caspar Boudewijn. *Een verbazende stilte: klassieke muziek, gedragsregels en sociale controle in de concertzaal*. Amsterdam: Boekmanstudies, 2001.
- Tröndle, Martin. *Das Konzert: Neue Aufführungskonzepte für eine klassische Form*. Transcript Verlag, 2014.

Vulto, René. "Beyond the Concert Hall: A Comparative phenomenological investigation into the musical experience in different surroundings, looking at classical music in the traditional concert hall and alternative concert situations." Master Thesis, Utrecht University 2017.

Weber, William. "Concert (ii)." *Grove Music Online*. 19 Dec. 2017.

<http://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.01.0001/omo-9781561592630-e-0000006240>.

Appendix

1. General Survey questions

Link to the online survey: <https://goo.gl/forms/hoZyxzg9bdiF6j8Y2>

Results can be provided but are not included in this appendix due to privacy reasons.

Email adres:

Naam:

Leeftijd:

Beroep:

Hoogst genoten opleiding

- Basisonderwijs
- Middelbaaronderwijs
- MBO
- HBO
- Universitaire bachelor
- Universitaire master
- Anders,

Hoe vaak heb je een klassiek concert bezocht in de afgelopen 12 maanden?

- 1 keer of minder
- 2 tot 5 keer
- 5 keer of vaker

Wat aan een klassiek concert spreekt je aan, waardoor je er vaker heen gaat?

Bespeel je een instrument?

- Ja
- Nee
- Nier meer, maar vroeger wel gedaan
- Anders,

Hoe vaak luister je naar klassieke muziek

- Dagelijks
- Wekelijks
- Maandelijks
- Nooit
- Anders,

Wanneer luister je naar klassieke muziek?

Via welk medium luister je naar klassieke muziek? (merdere antwoorden mogelijk)

- Radio
- CD's
- Spotify (of andere streaming service)
- Ipod of andere mp3 speler
- Anders,

Hoe besteed je graag je vrije tijd?

Zou je mee willen werken aan een vervolgonderzoek?

- Ja
- Nee
- Misschien

2. Question form concert one Dutch

UITGELEGD: Stravinsky – Petroesjka vragenformulier

Naam:

Leeftijd:

Cijfer voor het concert:

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Wat vond je van de toelichting?

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Wat vond je van de structuur van het concert?

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Overige opmerkingen:

3. Question form concert one English

UITGELEGD: Stravinsky – Petroesjka questionform

Name:

Age:

Points for his concert (out of 10):

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

Why didn't you go to a classical concert before?

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

What did you think of the piece/repertoire?

What did you think of the introduction in the first half?

What did you think of the instruments used?

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

What did you think of the structure of the evening?

What could be changed to make this concert experience better?

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Would you ever visit a classical concert again?

Extra comments:

4. Question form concert two Dutch

AVROTROS vrijdagavondconcert

Naam:

Leeftijd:

Cijfer voor het concert:

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Wat vond je van het stukken/repertoire?

Wat vond je van de programmatoelichting?

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Wat vond je van de structuur van het concert?

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Overige opmerkingen:

5. Question form concert two English

AVROSTROS Friday night concert

Name:

Age:

Points for his concert (out of 10):

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

Why didn't you go to a classical concert before?

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

What did you think of the piece/repertoire?

What did you think of the program handout?

What did you think of the instruments used?

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

What did you think of the structure of the evening?

What could be changed to make this concert experience better?

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Would you ever visit a classical concert again?

Extra comments:

6. Concert one filled out forms Dutch

All text marked in yellow was either in audible or unreadable.

Participant nummer: 1

Cijfer voor het concert: 7,5

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, gegeven paard, fiesta macumba, biergarten en bij het "open stage" gedeelte naar een optreden van m'n moeders koor.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Vaak de duur van een stuk (te lang). 'Onbekend terrein'. En dat vrienden niet mee wilden vanwege geld en ook het onbekende, en we dan iets anders kozen om naar toe te gaan.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik heb geprobeerd zo weinig mogelijk verwachtingen te hebben, maar dacht wel dat het 'zware' muziek zou zijn en ik het na een tijdje misschien te langdradig zou vinden. Dit was allemaal niet zo.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Een erg toegankelijk concert voor "klassiek-onbekenden". Door de tweedeling (uitleg en concert) werd je meer meegenomen in het verhaal en had het ook iets educatiefs.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Ik vond de uitleg, grapjes en stukjes concert erg leuk en fijn. Alhoewel het ietsje te lang duurde. Ik kan me erna wel veel beter inleven in het verhaal/ begreep het beter. Dat was leuk. Het repertoire vond ik erg divers.

Wat vond je van de toelichting?

Zie hierboven, oeps.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Erg veel, het zag er indrukwekkend uit. Het was bijzonder om te zien hoe veel verschillende soorten instrumenten er waren, die lijken op iets wat ik kende, maar een ander soort geluid produceerden.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Erg belangrijk. Ik denk dat vooral de visuals ervoor zorgde dat je de muziek aan personen en gebeurtenissen kon koppelen, waardoor het repertoire gedeelte echt te begrijpen was.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Erg helder. Fijn dat de dirigent van tevoren toelichtte hoe het stuk/de avond in elkaar zou steken. Hij deed dit ook erg leuk. Door de duidelijke 4 deling wist je ook waar in het verhaal je zat.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Het eerste deel mocht (vooral aan het einde) iets korter. En ik zou het totaal gemist hebben zonder Kayleigh's scriptie, dus misschien ook meer/andere "reclame"/marketing?

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja. Ik denk dat het een perfect soort concert is om mensen op een vrolijke, toch wat onverwachtse manier kennis te laten maken met klassieke muziek.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, ik ben erg nieuwsgierig geworden naar ander soort concerten/verhalen/musici. Toch heet het m'n vooroordelen niet geheel weggenomen omdat het zo'n ander soort concert leek dan ik zou associëren met "echt" klassiek (Bach etc.).

Overige opmerkingen:

Kom maar op met het volgende concert! 😊

--

Participant nummer: 2

Cijfer voor het concert: 8

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, voornamelijk voor popconcerten en eenmalig voor *pieces of tomorrow*.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Onwetendheid over de muziek en de prijs van een concert.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Geen verwachtingen. Ik probeer overal blanco in te stappen.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Een concert wat start met een uitleg over de muziek en vervolgens alle stukken aan mekaar.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Verrassend, veelzijdig en mooi.

Wat vond je van de toelichting?

Uitgebreid, leuke ondersteuning met beeld. Geprobeerd eigentijds tintje aan te geven.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Geen tot weinig referentie, maar zag er imposant uit.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Beide erg belangrijk. Beide ter ondersteuning, nooit leidend. Belichting had beter afgestemd kunnen worden.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Goed, niet te lang.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Belichting. Dood van Petroesjka bv heel donker. Markt bv. Veel kleurig.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja, omdat het een mooie introductie is van een bepaalde componist. En omdat klassieke muziek begrijpelijk wordt.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, omdat het mooi is en mensenwerk dus puur.

Overige opmerkingen:

Leuk initiatief ga zo door! En succes met onderzoek 😊

--

Participant nummer: 4

Cijfer voor het concert: 8

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, voor popconcerten en andere feesten.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Heeft niet mijn interesse.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Had van tevoren geen specifieke verwachting. Was een leuke ervaring, leuk concept.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Interessant en leerzaam als je meer wilt weten over de herkomst en geschiedenis van de muziek en componist.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Vond het best boeiend, vooral door de uitleg vooraf, hoe het stuk werd uitgelegd.

Wat vond je van de toelichting?

Leuk en informatief.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Volledig.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Belichting was goed, wel anders dan gewend omdat het doorgaan donkerder is tijdens concerten.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Prima, voor mensen die geen klassieke muziek kennen. Goede opbouw.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Geen idee.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Als iemand nog geen ervaring heeft met klassieke muziek en het wil leren kennen zou ik het zeker aanraden.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, maar dan wel iets bekendere componist. En voor een redelijke prijs. Zou hier geen €50,- voor uitgeven bijv.

Overige opmerkingen:

Bedankt voor de uitnodiging!

--

Participanten nummer: 5

Cijfer voor het concert: 8,5

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, concert *sellah sue*, techno feesten, Biergarten, zeezout, lezing Alain de Botten.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Vrienden om mee te gaan (denken dat niemand dat interesseert). Prijs (gedachte dat een dergelijk concert erg prijzig is.)

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik had een kleinschalig concert verwacht, sec, puur de muziek. Mijn verwachtingen zijn overtroffen! Speelse, leuke vertelling, prachtige muziek, laagdrempelig gebracht.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Komisch geïntroduceerd, zeer verhalend, de muziek is zeer omschrijvend en sprekend. Perfect uitgevoerd. Mool om te aanschouwen, zulk talent.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Niet mijn smaak. Zeer verhalend en plots veranderd. Russische invloeden erg duidelijk.

Wat vond je van de toelichting?

Helder, vrolijk, komisch, enthousiasmerend – soms ging het erg snel / moeilijk te verstaan –

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Gebalanceerd. Heel interessant om van dichtbij te zien.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Visuals soms afleidend (omdat je oog er automatisch naartoe getrokken wordt) maar ook zeer duidelijk en helpend bij het verhaal. Gaf niet de mogelijkheid weg te dromen.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Strak, omdat het van tevoren ook al duidelijk aangegeven was. Maar ook speeld door de toon van de muziek.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Ik kan niets bedenken.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja, maar ik zou wel vermelden hoe het stuk voor mij is geweest. Uitvoering fantastisch maar het stuk bracht me niet vaak in vervoering.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, Nu ben ik erg benieuwd naar de andere stijlen en uitvoeringen die bestaan.

Overige opmerkingen:

Heel fijn dit mee te mogen maken.

--

Nummer: 6

Cijfer voor het concert: 8

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, voor indoor festivals en popfeesten.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Het interesseerde mij hiervoor niet. Omdat er bij klassieke concerten een bepaalde etiquette is waar ik niet genoeg van afweet. Dus dit houd me tegen.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ja, want ik luister zelf wel naar klassieke muziek.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Leerzaam/ klassieke muziek voor dummy's

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Persoonlijk vond ik het eenvoudig.

Wat vond je van de toelichting?

Leuk, humoristisch.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Mooi, fascinerend.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

De visuals waren erg goed en nodig om de uitleg te kunnen begrijpen.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Goed, vond het heel gaaf dat ze het stuk speelde in kleding waarin ze altijd spelen.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

[Geen antwoord]

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja, omdat het op een toegankelijke manier je het stuk laat begrijpen.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja! Omdat ik nu heb gemerkt dat het wel mee valt met de etiquette.

Overige opmerkingen:

[Geen antwoord]

--

Participant nummer: 7

Cijfer voor het concert: [niet opgegeven]

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, concertjes, met vrienden wat drinken, Science café, oh en één keer naar een klassiek concert gegaan.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Nooit echt overnagedacht, maar toen stelde een vriendin voor dat ik met haar mee ging. (Ze had vrijkaartjes, dus ik denk dat dat er ook wat mee te maken heeft). Klassiek concert brengt elitair, highbrow/oude mensen associaties en ik denk ook een idee van hoe duur het kan zijn.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik ben al een keerjete geweest, zelfde sfeer. Vooral wit, wat ouder, maar ook genoeg mensen van middelmatige leeftijd. Enig verschil was dat er dit keer een interactief gedeelte/ introductie op het stuk had. Dat maakte het een stuk leuker.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Aanrader als je voor het eerst naar een klassiek concert gaat en verder geen achtergrond in hebt. Je wordt entertaint en door het stuk geleid.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Intens, neemt je mee in het verhaal.

Wat vond je van de toelichting?

Duidelijk en heldere toevoeging. Per karakter van het verhaal uitgelegd hoe ze gespeeld worden in het stuk. (Foute) humor inbegrepen.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Veel, ik kon van boven een beetje volgen wie aan het spelen was. Maar ik kan me goed voorstellen dat beneden vooraan dat niet zo snel duidelijk was.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Heb ik niet echt bij stil gestaan (belichting). De visuals hebben wel bijgedragen (de slides) om het verhaal te volgen. Jip en Janneke taal. Peuter boekje.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Fijn, eerst uitleg voor de pauze, na de pauze hele stuk. Je volgt veel makkelijker het verhaal. Maar dat weet ik niet omdat ik het stuk niet zonder het stuk heb gezien/gehoord. Ik ga ervanuit dat het makkelijker is.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Als ik terugdenk aan belichting: ik denk (net als in een film of musical) dat het spelen met licht bijdraagt of effect heeft op hoe iemand het stuk ervaart/beleeft.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Zeker, vooral aan iemand die nog nooit of niet zo vaak naar klassieke concerten gaat en die het wel een keertje wil meemaken.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Wel, als het er als vandaag interactief is zou ik sneller naar een klassiek concert gaan.

Overige opmerkingen:

Niet echt!

--

Participant nummer: 10

Cijfer voor het concert: 8,5

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja: feestjes, concerten of gewoon iet te drinken.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Eigenlijk niets. Ik ga gewoon niet echt. Waarschijnlijk omdat ik niet veel kennis over klassieke muziek heb en daardoor niet weet wat ik bij welk stuk kan verwachten.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Vooraf: benieuwd. Tikkie lang & saai. Maar ik vond het juist erg tof. Juist door de uitleg want je komt echt wat te weten en daardoor is het stuk interessant en precies goed qua lengte.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Onverwachts tof, met veel verschillende 'stukjes' en daardoor tof om te zien/luisteren.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Goed, hoewel ik het thuis niet snel zou luisteren. En juist daardoor extra leuk.

Wat vond je van de toelichting?

Echt heel tof. Het geeft echt een verdieping en maakt relaxt/luchtig.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Fascinerend: het zijn er zo veel. Bijzonder hoe dit allemaal samen komt.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Fijn. Zeker vóór de pauze. Het prikkelt en geeft net iets meer aandacht. (Side note: sommige visuals zijn ietwat verouderd en heel aandoenlijk)

Wat vond je van de structuur van het concert?

Als in voor & na de pauze? Goed. Niet te lang niet te kort. En doordat de pauze er is had je net iets meer aandacht.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Oei. Weet ik niet zo goed. Ik wist niet dat het concert zo uitgelegd ging worden, als zijn de posters daar vrij duidelijk over. Het geheel kan iets 'jonger'!

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja! Vooral vrienden die nooit naar klassieke concerten gaan want dit is een toffe manier om er mee kennis te maken.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja! Ben erg benieuwd naar meer en naar wat ik precies mool vind.

Overige opmerkingen:

Bedankt voor de toffe avond! 😊

--

Participant nummer: 11

Cijfer voor het concert: 8 voor de artiesten, 7,5 voor de muziek

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, meerdere concerten en weleens een feestje (Joanna Newson, Eefje de Visser, Agnes Obel)

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Ik ben weleens naar een klassiek concert geweest, vroeger met mijn ouders. Met de kunstacademie en recent naar Simone ten Holt. Maar ik geef denk ik liever geld uit aan dingen die ik heel graag in het echt wil zien.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik had vrij weinig verwachtingen, de uitleg kwam als een verrassing, het stuk was iets chaotischer dan verwacht.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

De muzikanten waren goed, de muziek wat onvoorspelbaar en niet al te makkelijk. Wel een mooie ervaring.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Ik kende het openingsstuk met de markt al (geen idee waarvan), dat stuk vond ik het mooiste. Ik vond de muziek wat rommelig soms, de uitleg hielp hier wel met begrijpen.

Wat vond je van de toelichting?

Die was verassend grappig, ik vond de visuals wel een beetje lelijk. Voor de uitleg zou ik misschien wel nog eens gaan.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Er zaten toffe instrumenten tussen, leuk om van boven te kunnen kijken hoe ze bespeeld worden.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Nou, ik ben vormgever van beroep dus die visuals vond ik erg simpel, maar hielpen op zich wel. Het had van mij net iets schemeriger gemogen voor de sfeer, ik kon nu alle zaalgenoten zien en dat leed soms af.

Wat vond je van de structuur van het concert?

De structuur was helder, duidelijke opbouw.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Betere Visuals, misschien animatie? De muzikanten waren veder goed, de uitleg entertaining.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ik weet niet zeker of ik het zou aanraden, misschien wel bij iemand met een liefde voor klassieke muziek, maar ik zou dan voor een ander stuk gaan.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, sowieso wel. Maar dan een wat rustiger stuk.

Overige opmerkingen:

Ik heb zeker wat affiniteit met klassieke muziek. Ik ben er echt mee opgegroeid maar weet er dan weer te weinig van om bewust voor een stuk of orkest te kiezen.

--

Nummer: 12

Cijfer voor het concert: 7,5

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, een ticket klassiek concert gekregen omdat de persoon daar onverwachts niet kon. Ik zat in het klassieke zaaltje boven.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Vaak niet erg toegankelijk, fysiek vrij passief + de prijs.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik had gelezen over de intro, vond deze vrij lang duren en ook schools – hoe ik moest luisteren etc. Moeilijk voor mij om luisteren naar woorden on, onbevangen luisteren naar muziek af te wisselen.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Uitproberen van andere concepten om klassiek toegankelijk te maken, toegankelijkheid ook te zien in kostuums (pas na de pauze).

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Spannend stuk, heel veel instrumenten en enorm orkest. Een spektakelstuk. Ook genoeg – ik heb aan 1 stuk genoeg.

Wat vond je van de toelichting?

Ik denk leuk voor veel mensen. Ik wist vrij veel al (vroeger instrument bespeeld). En ik luister liever onbevangen, ik kom echt voor de muziek, om iets te ervaren.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Ontzettend veel van alle instrumenten, ook blaas. Veel hobo of klarinet. Veel trompet, trombone – prachtige instrumenten.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Onbelangrijk, maar het paste bij de intro voor de pauze.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Alles liep vloeiend over (alle bedrijven).

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Wat mij betreft mag intro/educatieve deel wat korter en wat diepgaander. Dit was erg basaal. En verteller misschien wie Jules is- Nederlandse dirigent van Duits orkest?

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja, omdat het leuk is om te zien hoe ze klassiek toegankelijk proberen te maken.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja! Altijd mooi, livemuziek.

Overige opmerkingen:

[Geen antwoord]

--

Participant nummer: 13

Cijfer voor het concert: 7,5

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

1x op een vrijdagmiddag voor Utrechtse conservatorium bigband.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Ik heb vaak het gevoel dat het voor mij te langdradig is. Blijkbaar is het niet helemaal voor mij weggelegd want bij popconcerten heb ik daar geen last van.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik had toevallig al een kort stukje gezien bij podium Witteman (tv). Daar werd ik wel enthousiast over. Dat kwam omdat je echt mee werd genomen hoe het stuk in elkaar zat.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

In het kort. Klassiek voor beginners. Je wordt in de eerste helft mooi meegenomen in het verhaal, waardoor je in de tweede helft beter weet waar je naar luistert.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Er zaten zeker mooie stukken in. Maar zonder kennis van het verhaal zou ik het minder interessant vinden. Ik zou het ook niet zo snel thuis opzetten.

Wat vond je van de toelichting?

Goed. Af en toe iets te humoristisch. Af en toe een grap is zeker goed maar er waren een paar momenten dat het iets te veel cabaret was. De uitleg was zeek goed.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Mooi. Volgens mij een vrij standaard bezetting. Ik vind het altijd jammer dat er geen saxofoons in zitten (speel ik zelf) Het lijkt me namelijk super gaaf om in zo'n orkest te spelen.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Belangrijk voor wat keypoints van de verhaallijn. Daardoor kon je af en toe een beetje spieken. Belichting heb ik niet zo op gelet.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Structuur was voor mij heel logisch. Goed te volgen.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Zoals gezegd mocht de toelichting voor mij iets serieuzer. En ik vond het ook toch wel een beetje raar dat in de eerste helft iedereen in vrijetijdskleding was.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ik zou dit zeker aanraden aan mensen die nieuwsgierig zijn. Dit is denk ik een heel goed concert om mee te beginnen.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ik ben wel heel erg fan van filmmuziek dus daar wil ik nog wel een keer gaan. Verder zou ik ook wel de meest beroemde stukken een keer willen meemaken.

Overige opmerkingen:

Akoestiek was heel erg goed vond ik. Het is niet vaak dat je een onversterkt instrument zo duidelijk kan horen.

--

Participant nummer: 14

Cijfer voor het concert: 7

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja. Onder andere feestjes (singelfeestje, pop-o-matic, o.a.) en Nacht van de Poëzie, ILFU, incidenteel in Biergarten. Concerten was weer een tijd geleden.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Staat niet echt op mijn radar – net als concerten überhaupt de laatste tijd. Daarnaast ben ik er ook niet echt mee opgegroeid, dus 't is geen 'persoonlijke traditie'

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

De introductie verwachtte ik wat meer sec te zijn, alhoewel ik al weleens hoorde van een collega dat 'terg los en grappig zou zijn. Het muziekstuk zelf: dichtbij verwachting (ckv-flashback!)

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Symfonisch orkest dat een muziekstuk speelt, met een achterliggend narratief.

Wat vond je van het stuk/repertoire?

Specifiek sommige stukken vond ik erg mooi (het stuk dat hoorde bij de moor, bijvoorbeeld, of de afsluitende neten van het leidmotief van de tovenaar). Daarnaast af en toe wat frivool voor mijn smaak.

Wat vond je van de toelichting?

Heel gemakkelijk en echt een meerwaarde. Je realiseert je toch dat zo'n stuk is opgebouwd uit verschillende elementen (die variëren), en dat dit een narratief heeft. Ook hier met hoe dit altijd nog in films gebeurt, vond ik goed. (Continuïteit en zo! Actualiteit)

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

[Niet ingevuld]

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Belangrijk, de beelden waren wel heel sturend, die behoefte daarom voor mij wat extra context. De typografie vond ik vreemd.

Wat vond je van de structuur van het concert?

De indeling in de hoofdstukken was verhelderend ondanks de introductie, vergat ik wel af en toe welke melodie nou waaraan refereerde. Dat wil je blijkbaar weten, na zo'n intro. Anders was het niet preferentieel ook aangenaam en leuk geweest, maar wat saaier, minder beleving.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Licht, misschien iets donkerder het, het projectiescherm was wel erg aanwezig.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja. De introductie was grappig, gaf context waardoor het stukmeer tot de verbeelding sprak.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, live deze klanken te horen is een fijne ervaring. Je kunt je gedachten laten afdwalen, het narratief volgen, of juist verwonderen over alle handelingen van de muzikanten. Ook een goede aanzet je eens te verdiepen in geschiedenis (van de kunst).

Overige opmerkingen:

De kledingwissel was voor mij wel onnodig – snapte het doel daar niet per se van, behalve een soort “kijk eens, zo ziet het er dan in het echt uit”.

7. Concert one filled out forms English

All text marked in yellow was either in audible or unreadable.

Participant number: 3

Points for his concert (out of 10): 8

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

Yes, concerts and meetings.

Why didn't you go to a classical concert before?

I have been to them, but typically I would go due to price.

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

No expectations. The concert was excellent, but I couldn't connect when the speaking was in Dutch.

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

Interactive, provided historical context, try's to connect to a younger audience.

What did you think of the piece/repertoire?

The tone was energetic and historical.

What did you think of the introduction in the first half?

I was unable to translate from Dutch, but it seemed very interactive.

What did you think of the instruments used?

Diverse grouping and not typical.

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

I would like to see more effects & visuals in classical concerts.

What did you think of the structure of the evening?

I only would suggest some more playing in the first half but very enjoyable & relaxing.

What could be changed to make this concert experience better?

More FREE BEER – for me the only issue was the concert was in Dutch, but that isn't too big an issue with me.

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Yes! More young people should go to classical concerts.

Would you ever visit a classical concert again?

YES

Extra comments:

Thanks for the tickets, good luck with the thesis 😊!

--

Participant number: 8

Points for his concert (out of 10): 7

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

No.

Why didn't you go to a classical concert before?

I did once to see the Matthews Passion, but it was because relative were in the show (in a church as well).

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

I did not know the artist or have expectations I wanted to discover some classical music and I liked it.

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

I would describe it as a beautiful dissonance fun alternative to "traditional" (once there was some pictures and interactions). It is so passingly different from classical music from the expectations I had!

What did you think of the piece/repertoire?

I was a little bit confused at the beginning because it was no perfect sound all the time but I really enjoy discovering a new type (for me) of music.

What did you think of the introduction in the first half?

It could have been more funny if I could understand Dutch. However, the description and the ??, the interaction with the audience amazed me. It is a good idea.

What did you think of the instruments used?

I am not an expert of classical, I guess all necessary instruments were here. However, one piano did not play and it was a little bit loud.

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

It is important to be able to focus on the play and also not too dark to fall asleep. It was well managed because they gradually change it to adapt.

What did you think of the structure of the evening?

Great.

What could be changed to make this concert experience better?

I would add English subtitles.

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Yes, because it is enthusiastic and interesting to discover new kind of "old" music with an interactive direction.

Would you ever visit a classical concert again?

Yes.

Extra comments:

[no comments]

--

~INVALID FORM~

Participant number: 9

Points for his concert (out of 10): ??

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

No, first time!

Why didn't you go to a classical concert before?

I did!

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

Actually, it was really good.

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

A really good experience, but it's difficult to describe a so particular music.

What did you think of the piece/repertoire?

Was beautiful, even if I don't really know Stravinsky work.

What did you think of the introduction in the first half?

I don't understand Dutch, but it was funny, even if I didn't understand.

What did you think of the instruments used?

The instruments are ?? used in every orchestra but the fallen tamborello [tambourine] is original!

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

They aren't!

What did you think of the structure of the evening?

The explanation before the concert it's useful to understand it better.

What could be changed to make this concert experience better?

I wouldn't change nothing!

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Yes, A beautiful experience.

Would you ever visit a classical concert again?

I will for sure!

Extra comments:

[no comments]

8. Concert two filled out forms Dutch

All text marked in yellow was either in audible or unreadable.

Participatienummer: 1

Cijfer voor het concert: 7

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, zie formulier woensdag, vooral feestjes en de bar. En natuurlijk nu 1 klassiek concert.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Prijs, het "onbekend", behoorlijk lange zit met zware muziek.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Dat het een wat meer "klassiek" klassiek concert zou zijn. Dit was ook zo. Maar: ik merk dat ik het interessanter/leuker vind wanneer er een koor bij is.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Mool stuk, met indrukwekkende solo en koor stukken. Doordat er nog 2 andere stukken voor het slotstuk zaten vond ik het ook erg afwisselend en wat luchtiger.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

De delen met het koor/zang vond ik het best/leukst. Verder heb ik niks met religie/religieuze teksten, dus mijn aandacht ging vooral naar muziek/melodieën.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Nogal een hoop tekst. De "inhoudsopgave" was ook niet erg overzichtelijk. Ik zou liever een korte samenvatting lezen, met daarna verdieping/meer info voor de geïnteresseerde.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

(Nog steeds) erg indrukwekkend Ik vond het leuk dat er trommels trompetten (weet de speciale naam niet) en een orgel bij zaten. Maakt het in mijn ogen echt klassiek.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Die waren in mijn ogen afwezig. Het concert was hierdoor erg clean, wat een zekere charme heeft. Wel was het daardoor erg statisch en prikkelt het geen verdere zintuigen.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Leuk dat het 3 stukken waren. Hierdoor bleef ik er met mijn aandacht beter bij. In het 3^e deel, na de pauze, was het in mijn ogen wel gewoon 1 lang "nummer".

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Introductie van de dirigent, het verhaal, de componist etc. Voor "leken" maakt dat het indrukwekkender, blijven namen hangen en krijg je ene beter algeheel beeld van het verhaal in de muziek. Misschien ook eens een andere kleur dan zwart?

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja, maar ik zou er wel bij zeggen dat het een typisch klassiek concert is. Daar moet je wel voor open staan. Maar ik zou zeker nog weleens met iemand willen gaan.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind het toch wel echt indrukken om te zien en rustgeven. Ik zou dan wel echt iets kiezen op basis van de componist/het verhaal. En het moet niet te duur zijn. Nee, want dat is iets dat me echt tegen houdt [religieuze muziek].

Overige opmerkingen:

Bedankt dat ik hieraan mee mocht doen. Vond het erg leuk! Vraag: Zijn alle klassieke concerten religieus? Want dat is iets dat me echt tegen houdt.

--

Participatienummer: 5

Cijfer voor het concert: 7

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, concerten: soul/pop. Club/dansavonden: techno/house en lezing the school of life.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Kosten, niet weten wat te kunnen verwachten, of dat specifieke stuk/componist aanspreekt. Mensen om mee te gaan, enigszins onzeker of mijn vrienden hiervoor in zijn.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Een zwaar klassiek concert. Komt zeer overeen met mijn verwachting.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Een kerkelijk, traditioneel concert met prachtig koor, volle, heftige klanken en continu veel gaande.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

1^e deel: mool uitgevoerd, maar niet mijn smaak, raakte me net niet. 2^e stuk: bij de climax van het stuk erg indrukwekkend, ook niet onroerend. 3^e stuk: erg kerkelijk, totaal niet mijn ding.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Erg uitgebreid. Ik voelde me niet uitgenodigd het te lezen. Te specialistisch voor een leek.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Dat enorme koor +hele bezetting erg indrukwekkend, maar daardoor weinig ruimte voor solo-instrumenten. Het werd snel door klank ondergesneeuwd en dat vind ik erg jammer.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Niet belangrijk. Grotendeels ogen gesloten gehad. Het licht op het podium was zeer fel, had misschien iets meer gedimd kunnen zijn?

Wat vond je van de structuur van het concert?

De "zit" was nooit te lang, balans en opbouw goed (voor iemand wiens smaak dit echt niet is).

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

De keuze van stukken. Het orkest en koor vond ik zeer indrukwekkend dus geen verbetering.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Nee. Het is een lastig, zwaar concert voor de beginnende klassiek luisteraar denk ik. Ja, aan mijn oma die hier wellicht wel van geniet.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja! Er zijn zoveel soorten die me wel aanspreken waar ik vaker naar zou willen luisteren.

Overige opmerkingen:

Bedankt voor dit mooie inkijkje in klassieke concerten. Ook zal zou ik voor beide geen kaartje kopen ik vond het heel leuk mee te maken en ga in de toekomst graag vaker naar concerten. Ik bekijk nu ook vaker de Tivoll programmering. ☺

--

Participatienummer: 12

Cijfer voor het concert: 9

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Zie formulier woensdag. Met een gekregen kaartje in de kleine klassieke zaal boven!

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Vrij onbekend met componisten dus **dat is lastig. Ik luistern wel** symfonische stukken. De prijs, maar er zijn volgens mij ook gratis concerten in TivoliVredenburg

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Een klassiek concert met 'moderne' muziek en wat klassieke muziek. Klopte met verwachting. Uitvoering meer 'door pakkerig' dan ik had verwacht.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

3 totaal verschillende stukken. Het eerste stuk kan ik niet goed omschrijven, 2^e stuk totaal dramatisch, 3^e stuk vrij klassiek.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

De eerste 2 stukken vond ik het spannendste, vooral het tweede was een knaller.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Er was een boekje bij maar dat lees je niet echt snel voor het concert. Via internet had ik het programma al wel tot me genomen, er stond best veel op TivoliVredenburg site. Dirigent zie nog iets van tevoren maar weet niet wat. Er was ook een inleiding om half 8.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Het koor + solisten sprongen er echt uit/ trok de aandacht (stuk 2 en 3). Verder brede bezetting met veel instrumenten, genoeg te zien/te luistern.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Onbelangrijk, het gaat om het gehoor (+ de beleving) voor mij. Maar er was ook genoeg te zien (mensen die dingen goed kunnen; mooie jurken van de solisten)
Meer visuals heb ik niet nodig.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Het begon instrumenteel (stuk 1), daarna het knalstuk, voor de pauze en na de pauze het meer klassiekere stuk. Structuur concert had in elke volgorde kunnen zijn wat mij betreft.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Waarom deze stukken, waarom is Schumann een genie? (in het boekje).
Verantwoording van de keuzes, omdat ik een leek ben.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja, het ligt eraan wie, ik heb genoten Ik zou vooral stuk 1 en 2 aanraden omdat die nieuw zijn. Zou stuk 2 vergelijken met Fauré, Duruflé stuk 1 was een soort organisch geheel, moeilijk aanknopingspunten te krijgen.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja heel graag, heerlijk om me onder te dompelen en ook om nieuw dingen te ontdekken. Ik ga het concert ook nog wel terugluisteren op radio 4 deels.

Overige opmerkingen:

[Geen opmerkingen]

--

Participatienummer: 15

Cijfer voor het concert: 6,5

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja pop-o-matic en een paar bandjes.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Ik heb geen idee. Waarschijnlijk nooit veel over nagedacht om iets te ondernemen.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Precies zoals mijn ervaring was. Momenten van een beetje weg sukkelen en andere momenten heel erg intensief genieten met uiteindelijk een tevreden gevoel maar niet weggeblazen.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Een typisch klassiek concert waar niet gepraat wordt en de helft van de toeschouwers hun best doen om hun ogen open te houden. Wel leuk hoor!

Wat vond je van het stukken/repertoire?

Ik vond de stukken gedeeltelijk erg mooi en andere gedeelten wat minder boeiend.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Duidelijk gedaan door bijvoorbeeld het boekje wat je in het begin ontvangt.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Er is niet echt iets wat mij verraste en verder weet ik niet zo goed wat ik erover kan zeggen.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Los van een mooie jurk en belichting op het orkest werd ik visueel niet heel erg sterk geprikkeld, dus niet erg belangrijk.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Ik vond de opbouw goed en fijn dat er een pauze voor koffie bij zat.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Misschien kunnen ze iets leuks visueel erbij doen als een soort verbeelding van de klank van de muziek.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Als die persoon geïnteresseerd is in klassiek of überhaupt naar klassieke concert gaat dan ja, want ik denk dat ze er eerder van kunnen genieten.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, want ik vind veel klassieke muziek gewoon hartstikke leuk.

Overige opmerkingen:

Nee.

--

Participatienummer: 18

Cijfer voor het concert: 7

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, ik heb er gewerkt en ik bezocht regelmatig popavonden/optredens.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Vooral de prijs en gebrek aan kennis met betrekking tot klassieke muziek.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik had geen heftige verwachtingen. Ik had vooral het idee dat ik in de muziek gezogen zou worden en eventueel in emotie geraakt zou worden.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Prachtig hoor met wispelturige muzikale lijnen. De een meer verhalend dan de ander, interessant maar niet emotioneel geraakt.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

Het begin vond ik chaotisch, geleidelijk door het koor bleef ik meer geboeid. Ik miste emotionele diepgang. Ik bleef in het midden zweven terwijl ik meer gepakt had willen worden.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Een beetje onduidelijk en niet overzichtelijk, dus heb maar even gekeken. Wel heel veel info, maar niet in het ?? even snel te behappen.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Vooraf het middenstuk met de violen, piano harp en het koor trok mij. Interessant met de gong er ook bij!

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Door de hoge zitplekken werd ik soms duizelig, of onscherp van het licht. Zaal had donkerder gemogen. Veel afleiding voor mij.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Oké, heb niet veel ervaringen met dit soort concerten, dus weet ook niet hoe het anders zou moeten. Soms miste ik de overgang vanwege voor mij vergelijkbare stukken.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Belichting, misschien een duidelijkere intro of iets langer. Moeilijke vraag, geen vergelijkingsmateriaal.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ik vind dit soort concerten prettig maar zou voor mij iets donkerede of niet meeslepende stukken zien!

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Zeker, ik wil zien waar ik door geraakt wordt en mezelf wat meer in kan verliezen. Ik hikte hier tegen een randje zonder echt kippenvel te krijgen.

Overige opmerkingen:

Leuk dit we lastig te beoordelen zonder vergelijking, ik heb het idee dat klassieke muziek een cultuur is waar ik weinig kennis van heb. Ik wil geboeid blijven en vooral geraakt worden. Is een kwestie van smaak ook! Bedankt ook!! 😊

--

Participatienummer: 19

Cijfer voor het concert: 8

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Zeker. Een stuk of 10 concerten bezocht, vaak naar pop-o-matic geweest en twee keer zelf gespeeld.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Ik luister over het algemeen niet of nauwelijks naar klassieke muziek.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik had besloten er blanco in te gaan zonder me in te lezen. Ik werd blij verrast door het orkest en het koor.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Een uitgebreide versie van filmmuziek, maar dan zonder beeld en live uitgevoerd in een imponerende zaal.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

De eerste was op een bepaalde manier typisch Amerikaans en behapbaar. De tweede had een paar indrukwekkende en angstaanjagende stukken. Tijdens de derde viel ik in slaap.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Interessant en broodnodig.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Voornamelijk het koor was soms overdonderend, heel cool.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Die vind ik wel belangrijk. Die waren er echter niet. Ook ga ik door het gedempte licht toch vrij snel in slaapstand.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Ik zou de laatste twee stukken omwisselen.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

De zaal is imponerend maar ook nogal ouderwets. Visuals of een subtiele lichtshow zouden ook wel interessant zijn.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Ja. Het is wel mooi om een orkest in volle glorie mee te maken. De meeste klassieke muziek die we luisteren is vaak toch via een middelmatige geluidsdrager.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Ja, maar dan wel naar iets wat ik ken.

Overige opmerkingen:

Interessant dat het concert rechtsreeks uitgezonden wordt. Dat zie je in de popmuziek nauwelijks.

--

Participatienummer: 22

Cijfer voor het concert: 6,9

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, Tivoll pop-o-matic een concert van Jose Gonzales en een concert met gipsy muziek.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Geld en gebrek aan kennis welk concert aansluit bij mijn smaak.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik verwachtte eerst een wat minder professioneel orkest. En ik verwachtte dat de muziek me meer zou gaan raken. Het raakte me minder dan verwacht.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Groot orkest, professioneel en statisch. Hele mooie indrukwekkende stukken waar ik soms kippenvel van kreeg maar soms voor mij te taai, onbegrijpelijk om erin te komen.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

Ik vond het eerste deel af en toe erg aangrijpend en indrukwekkend. En soms iets te dramatisch. Het tweede deel vond ik wat toegankelijker omdat ik sommige stukken al kende, af en toe heel harmonisch maar soms ook een beetje saai.

Wat vond je van de programmatoelichting?

Kort, bedoel je het praatje aan begin? Maar had niet langer hoeven. Ik wil open luisteren naar de muziek zonder te veel informatie.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Mool dat er zoveel strijkers waren. En het koor had veel toevoeging voor mij. Maar door de grootheid werd het wel wat minder intiem. Ik denk dat ik een wat kleiner orkest nog wat sneller me had kunnen raken.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Niet belangrijk. Ik had toch vaak me ogen dicht.

Wat vond je van de structuur van het concert?

Ik vond het een prima opbouw.

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Iets kleiner en misschien iets lossier voor mij. Het komt soms stijf en statisch op mij over iets waardoor er wat meer gevoel en contact zou kunnen zijn.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Nee, ik ben erg blij dat ik er ben geweest, en vond het indrukwekkend, maar ik denk dat er nog betere concerten zouden zijn waar ik helemaal in op zou gaan en emotioneel door geraakt kunnen worden. Het kan ook liggen aan dat ik nu erg moe ben.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Jazeker! Omdat klassieke muziek ook fantastisch kan zijn en ik ervan en een andere staat kan raken die diep gaat.

Overige opmerkingen:

Ik denk dat het mijn moeheid me ervaring wel beïnvloed heeft. Ik denk dat het concert me ook meer zou raken als ik de stukken al kende. Dankjewel dat ik dit mocht mee maken!

--

Participatienummer: 24

Cijfer voor het concert: 6

Ben je ooit eerder in TivoliVredenburg geweest? Zo ja, waarvoor?

Ja, feestjes zoals pop-o-matic en een concert van Selah Sue.

Wat heeft je tot nu toe tegengehouden om naar een klassiek concert te gaan?

Ik ben wel naar Ludovico Einaudi geweest maar verder vind ik het lastig om een goed concert uit te kiezen.

Wat waren je verwachtingen voorafgaand aan dit concert, komen deze overeen met je ervaring?

Ik ging er blanco in.

Hoe zou je dit concert aan iemand anders omschrijven?

Afwisselend maar het laatste stuk vond ik heel kerkelijk en rustiek. Voor de pauze vond ik het boeiend maar ook overweldigend omdat er zoveel lagen in zaten en ik toch redelijk nieuw ben met dit soort concerten.

Wat vond je van het stukken/repertoire?

Over het algemeen sterk, wel wat oubollig op het laatste deel. Het heeft indruk op mij gemaakt en het sleepte mij soms mee. Maar als ik het op tv zou horen had ik het weggezapt.

Wat vond je van de programmatoelichting?

De teksten van de zang vond ik fijn, verder niet veel in gelezen.

Wat vond je van de bezetting/instrumenten?

Veel variatie, ik vond de trommels en harpen mooie toevoegingen.

Hoe belangrijk vond je de *visuals* en belichting?

Totaal niet belangrijk, mijn focus is op het luisteren voornamelijk.

Wat vond je van de structuur van het concert?

De "intro" of het eerste gedeelte was wat rustiger, een goede om mee te beginnen. Na de pauze leek het wat kort en dacht ik was dit het?

Wat zou er verbeterd/veranderd kunnen worden aan dit concert?

Ik zou iets minder zang willen, vooral de solo in het Duits was niks voor mij. En ik zou nog wat meer opbouwende muziek willen horen, wat dramatischer en dan weer wat lichter.

Zou je dit concert aan iemand anders aanraden? Waarom wel/niet?

Nee, ik zou dan eerder Ludovico aanraden.

Zou je ooit nog eens naar een klassiek concert willen gaan? Waarom wel/niet?

Jazeker, ik denk dat ik nog veel meer is dan dit. Je moet gewoon blijven "proeven" tot het je echt diep raakt en smaken zullen altijd verschillen.

Overige opmerkingen:

[Niet ingevuld].

9. Concert two filled out forms English

All text marked in yellow was either in audible or unreadable.

Participation number: 16

Points for his concert (out of 10): 7,5

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

Yes, for a concert of rode, pop music of an American band.

Why didn't you go to a classical concert before?

Because I didn't have knowledge on classical concert, and maybe because of this I would not pay special attention on the information or I don't have access to classical concert.

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

My expectations for this concert actually was not very high. I thought I would not understand and I might feel nothing or even boring. However, It was beyond my expectations, I felt pleasant.

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

I would say I was surprised that I enjoy the classical concert to some extent even though I didn't have education on it. It's beautiful, pleasant, elegant, relaxing and sometimes exciting.

What did you think of the piece/repertoire?

I do like it to some extent. Especially the second half. I like the singings very much, I even wanted to sing with them. And I was shaking my body with the music. It's pleasant and relaxing.

What did you think of the program handout?

Not many ideas on that, but maybe good?

What did you think of the instruments used?

I do like the violoncello and drum. The drum is lovely and active to the music. And the violoncello is very beautiful and sounds quite elegant.

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

I think it's not so important to me, because I enjoy the music much more than the performance of musicians. I listened more than watching!

What did you think of the structure of the evening?

It's good to have a drink break during the concert. It made me more easy to get to the concert and enjoy the music; not so tired.

What could be changed to make this concert experience better?

Maybe the effect of concert room can improve the quality of the music but I have no idea on how to do it! Haha.

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Yes. Probably I would refer it to someone who never attended such a kind of classical one. It might inspire them on classical music and brings some new ideas on it to them.

Would you ever visit a classical concert again?

Yes. I probably will if I get information and not a very expensive price.

Extra comments:

Maybe classical concert can also involve other elements, such as a more diverse instruments or mine performance. Anyway, I don't have much knowledge on what is classical music. But maybe could try to make I more funny and less boring.

--

Participation number: 17

Points for his concert (out of 10): 8

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

Yes, for an event held by Utrecht University. The Utrecht University gave me the ticket.

Why didn't you go to a classical concert before?

1) No one has introduced me before, 2) The ticket is expensive for me and 3) there is no such professional training for the classical concert.

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

It's gonna [going to] be boring and may make me sleep. But in reality this concert is far beyond my expectations.

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

I would say that it brings me closer to the classical music and I wish to learn much more about it!

What did you think of the piece/repertoire?

Question is too professional for me to judge.

What did you think of the program handout?

Question is too professional for me to judge.

What did you think of the instruments used?

It's a really professional question but I would say that these instruments are used in a very proper way that I could feel the musicians are using their instruments to express their feelings.

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

I think it is crucial because it creates a peaceful and quiet environment.

What did you think of the structure of the evening?

The second one seemed to be much better than the first one. But in fact, I could not appreciate the structure.

What could be changed to make this concert experience better?

I think that raised a question for the classical concert. It seemed to be too peaceful to suit the fast-paced society. I think some more exciting piece should be involved.

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Yes, I do. I listened to a musical concert in the Netherlands, this is part of experience for me to stay abroad and the concert itself is very nice.

Would you ever visit a classical concert again?

I think I will do as long as I have time and money. I'm willing to learn more about classical music.

Extra comments:

I would say that when I was young I did not receive professional/musical training. That becomes part of the reason I do not go there also. I think that the concert still charges too high for students to afford. If the venue could give us some students discount we will be happy to go.

--

Participation number: 23

Points for his concert (out of 10): 7

Have you ever been to TivoliVredenburg before? If yes, for what?

Yes, for many concert of more modern music, usually in the Ronda. I don't remember which was the first time!

Why didn't you go to a classical concert before?

I don't know what to look for when it comes to classical music.

What were your expectations for this concert? Did the concert meet your expectations?

The concert did meet my expectations. I expected a full orchestra and some drama which here pieces ???. I was really happy there was a choir!

How would you describe this concert to someone who wasn't there?

Very dramatic and dissonant in places. A lot of call and response between the instruments and some very good opera singers.

What did you think of the piece/repertoire?

I particularly liked the last piece in the first part of the concert. This was the darkest of all while touched a lot.

What did you think of the program handout?

I didn't see it. ☹️

What did you think of the instruments used?

I used them a lot. A very full sound was created when needed. It's a shame the drums didn't feature more!

How important are the visuals and lighting in this concert to you?

I think more atmosphere could be created with lighting ?? is missing a bit for me. However, I guess the musicians need to be able to read their sheets?

What did you think of the structure of the evening?

The structure was good and the break was needed ☺️. Although (probably because I didn't have the program) I wasn't sure when each segment ended and therefore when to clap?

What could be changed to make this concert experience better?

I think more lighting incorporated with the music would be great. Especially with these pieces – it could/would help to highlight the interplay between the instruments.

Would you refer this concert to someone else? Why (not)?

Yes I would refer it but only to people that I know are open minded when it comes to music as yet more younger people this would a challenging listen.

Would you ever visit a classical concert again?

Yes I would like to! But I would need to research ?? and composers ??.

Extra comments:

At points it was hard to stay focused on the music and my mind started to wonder. It was not 'boring' per se, but maybe a little overwhelming. In modern music there is usually a min vocal or instrumental hook to follow, I guess with that missing I sometimes found it hard to know what to follow/focus on.

10. Concert one interview transcript Dutch

Interviewer: Kayleigh Hagen, participant nummers: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13 en 14. All text marked in yellow was either in audible or unreadable.

Kayleigh Hagen

Participanten

Ik heb nog een paar korte vragen, ik ga jullie niet te lang houden. Het is al later dan dat ik ze dat het zou worden. Dan kunnen jullie lekker naar huis. Het zijn nog een paar vragen die ik graag met de groep wil bespreken omdat ik benieuwd ben naar jullie meningen.

Zullen we een heel snel namen rondje doen? Dan heb ik ook gelijk jullie stem op mijn opnamen, dan komt het helemaal goed.

(voor privacy redenen niet hier genoemd. Namen zijn opvraagbaar.)

En ik ben Kayleigh, dan zijn we rond. Wat vonden jullie van de avond in zijn algemeenheid? ... Hebben jullie het positief ervaren, negatief ervaren?

Positief ervaren voor mij. Een collega van mij die had het al een keer getipt, dus ik wist er al wel van. Maar was dan weer vergeten dat ze het heur over had. Maar de introductie vond ik zoveel toevoegen aan het prikkelen van je belevingswereld [bevestiging vanuit de groep] Als je dat stuk hoort. Terwijl je er ook van kan genieten zonder zo'n introductie natuurlijk, maar ik vond het heel veel toevoegen eigenlijk.

Hadden jullie dat ook? het idee dat de toelichting voorafgaand wat toevoegde?

Het maakte het heel toegankelijk voor mensen die nooit naar een klassiek concert gaan. Dat hij even uitlegt wat er überhaupt die avond gaat gebeuren en hoe je muziekjes kan herkennen, hoe ze geluiden gebruiken om een bepaalde emotie of een gevoel naar boven te brengen. En dan later herken je dat, dus dat maakt het dat je veel makkelijker in het verhaal mee genomen wordt. Daar waren die foto's en dat scherm dat ze gebruikte ook heel handig bij. Dan keek je en zag je een poppetje en dacht je oh ja! [Bevestig groep].

Het wordt iets meer entertainment dan alleen maar een klassiek stuk. Dat maakt het wel iets luchtiger dan normaal naar een stuk gaan.

Het zorgt er ook voor dat je actiever gaat luisteren naar de muziek, omdat je inderdaad wat dingen herkent wat je hebt gehoord. Het is in ene Oh ja! Dan denk je ook van oh.. nu komt misschien dit. Het wordt herkenbaar. Dat vond ik ook prettig aan het voor stukje.

Denken jullie dan ook dat dit effect heeft op je beleving en het gevoel dat je erbij krijgt, of puur dat je het herkent en daardoor makkelijker te volgen wordt?

03:16 Ik denk dat het voor mij makkelijker zou zijn om mee te leven als het niet verteld zou worden waar het over gaat. Maar ik heb sowieso best wel een actieve belevingswereld. Dus ik vind het voor mij misschien fijner om dan weg te kunnen van de context. Maar ik vond het wel heel leuk dat het uitgelegd werd. Nu snap ik het inderdaad iets meer.

[Gerommel met andere groep, ja ze mogen gaan.]

Is er dan iets specifiek van deze avond blijven hangen? Is er een ding waarvan je denkt, als ik aan deze avond terugdenk dan denk ik daar aan?

03:58 Ze deden een soort dingetjes in hun hoorn, [gelach] in hun instrument om te dempen en ik vond dat.. Ik wist niet dat dat bestond. Dat vond ik wel heel leuk om te zien hoe ze dat dan deden.

04:14 Dat is wel specifiek haha..

04:14 Ik heb een beter beeld gekregen van de instrumenten dan voorheen.

Ik vond het vooral leuk dat het heel, heel grappig of heel luchtig was. Juist dat begin, want bij klassieke muziek denk je aan een Bach concert van 4,5 uur lang of zo. Maar nu was het iets vlotter, je bleef wat meer met je aandacht erbij. Ik had een hele andere verwachting vooraf dan wat het daadwerkelijk was. Die omslag die blijft wel hangen.

Ja, het is goed dat er ook een soort van beweging momentje bij zit. Je loopt gewoon even weg dan kom je terug en dan weet je van nu gaat het echt beginnen. Dan heb je die aandacht ook nog. Dus eigenlijk dat het niet zo heel lang duurt is zeker voor zo'n avond best wel leuk denk ik.

Dan, iemand iets aan toe te voegen? Iets specifiek wat is blijven hangen?

Nee, ik sluit me er wel bij aan. Dat eerste, had van mij ook niet langer hoeven duren. [Bevestiging vanuit de groep]. Dan dwaal ik ook af, met je poppetjes en dingetjes. Dan denk ik, ja boeien. [Gelach]. Ik wil gewoon de muziek horen, laat het me horen. Maar achteraf gezien was het wel nodig geweest om het tweede deel te kunnen begrijpen. Was het andersom geweest dan dacht je van waar gaat het heen, wat is dit. Ja.

Uhm... Hoe zouden jullie dit vergelijken met een ander soort concert, waar je normaalgesproken misschien naartoe zou gaan?

05:41 Nou, meestal als je naar een concert gaat dan weet je ongeveer, of hoop je in ieder geval, welke nummers er worden gespeeld. Dus je hebt een soort opbouw en dan een climax dat je dan hoort wat je wilt horen maar dan live, dus dat is dan nog mooier misschien.

Denk je dat je dat niet kan hebben met klassiek?

06:00 Ja, jawel, als je het kent. Uhm... Ik ben ook wel bekend met klassieke muziek hoor, ik herkende wel delen uit het stuk. Mijn ouders luisteren heel veel klassieke radio. Voor mij was het dus niet compleet nieuw, maar ik ga tegenwoordig niet echt vaak meer naar klassieke concerten omdat ik dan liever misschien iemand in het echt wil zien en erbij wil zijn. Een beetje dat fan momentje. Ik heb misschien nu eerder, ja dat stuk kan ik over 5 jaar nog wel zien en die artiest is nu in Nederland dus dan ga ik liever daar heen. Ik heb niet genoeg kennis van verschillende orkesten om dan te zeggen van 'oh nee ik moet echt naar dat orkest toe'. [Bevestiging van de groep]. Terwijl die misschien ook wel heel tof zijn.

06:47 Ik heb ook opgeschreven dat ik.. Ik vind het wel heel tof, maar omdat ik heel veel stukken niet ken bij naam of überhaupt niet weet wat het is, dat ik dan ook maar gewoon niet ga. Want ik weet niet wat ik moet verwachten.

Dat houd je ook tegen in het kopen van een kaartje?

07:04 Ja, absoluut.

07:06 Zeker als het een duur kaartje is.
[Bevestiging van de groep].

Jullie hebben nu een kaartje van mij gekregen, maar normaal gesproken zou een kaartje even ruim 20 euro zijn hiervoor. Vinden jullie dat het waard? Zou je dat uitgeven?

07:22 Ik vind het het wel waard, zeker als je kijkt naar hoeveel mensen er mee doen. Ook wel wat je ervoor terugkrijgt. Maar dan zou ik wel net als andere concerten selectief kijken waar ik heen ga.

07:35 Dan neem je die gok niet zo snel.

07:38 Ik weet niet of ik voor dit stuk had gekozen, als ik van alle andere voorstelling met de uitleg kon kiezen. Denk ik dat ik liever naar een ander stuk was gegaan. Dit was niet helemaal mijn ding.

07:45 Ik vind 20 euro, vind ik op zich nog wel mee vallen. Als je ziet hoeveel mensen er op het podium zitten. Die in het orkest zitten, alles wat geregeld moet worden. Het hele omvattende concert, vind ik 20 euro heel weinig. Ik zou zelf niet zo snel zoeken, waar is een klassiek concert en wie speelt er. Ik geef wel 80, 90 euro uit voor een popconcert of weet ik veel wat.

Maar waarom zou je dat niet doen dan?

08:14 Omdat je het niet kent. Omdat je er niet bekend mee bent. Ik zou hier nooit zelf een kaartje voor kopen, of gevoel bij hebben. Ik heb laatst een kaartje gekocht voor Kylie Porter in Carré met een heel strijkorkest. Daar ga ik hel graag naartoe omdat ik weet, die artiest is nu 1 keer in Nederland met zo'n concept, dat wil ik niet voorbij laten gaan. Maar dit trekt mij niet. Ook al heb jij ons voorheen wel geprobeerd warm te maken voor iets klassieks, dat is hartstikke leuk. Kayleigh is een oud huisgenootje van Mij en Gert-Jan. Maar toen had ik ook zoiets van het trekt mij gewoon niet. Ik zou hier geen 50 euro voor betalen bijvoorbeeld. Dat niet.

08:58 Ik denk dat het ook heel erg afhangt van een eerdere ervaring en aangezien veel van ons niet naar klassieke concerten gaan. Dan heb je niet echt zo'n eerdere ervaring. Ik word ook vaak genoeg meegesleurd naar een festival dat ik niet ken. Maar dan ga ik dat proberen en als het leuk is dan koop ik volgend jaar weer een kaartje. Dat moet je denk ik bij dit ook gewoon ontwikkelen, of gaan krijgen. Als je een keer echt een heel vet concert meemaakt dan denk je oh nou zo iets wil ik echt nog wel een keer zien. Dat je het dan dus wel doet. Maar dan moeten ook mensen in jou omgeving mee gaan. Ik denk dat met z'n alle naar zo'n concert gaan nog meer toevoegt dan wanneer je in je eentje zou gaan.

09:36 Ja ik denk ook dat veel mensen, vooral jongeren zich niet met deze muziek kunnen identificeren.

Waarom is dat denk je?

09:45 Uhm, omdat het moeilijk begrijpbaar is, er is niet veel tekst. Het is alleen maar muzikaal. Mensen identificeren zich vaak met de tekst. Dus gevoelsmatig. Ja dat denk ik, dat ook natuurlijk de cultuur van nu er niet helemaal in past.

Je bent er misschien ook niet mee opgegroeid?

10:13 Nee.

10:15 Ik denk dat dat heel belangrijk is. Het wordt dan geen onderdeel van een persoonlijke traditie.

10:22 Je associeert klassieke muziek heel erg met zondag ochtend. Ik zet het zelf ook op zondag weleens een klassiek Play list op. Dan weet je alsnog niet echt welke componist.

Maar na het zien van dit concert, is je beeld daarvan dan veranderd, of denk je daar nog steeds hetzelfde over?

10:42 Ik zou er wel open voor staan om vaker naar concerten te gaan. Maar als ik dan kan kiezen, dan voor een hedendaagse artiest die ik heel graag live wil zien, of een klassiek concert wat ik mijn hele leven wel een keer kan zien. Dan zou ik eerder voor de laatste gaan.

11:00 Ik vind wel het zien live van zo'n groot orkest geeft echt een meerwaarde. Ik denk dat als je dat niet gezien hebt, dat het moeilijk is voor te stellen hoe dat in het echt is. Daarin helpt zoiets wel, als je er een keertje bent geweest dan ben je wel direct, denk ik, onder de indruk. [Bevestiging van de groep.]

11:20 Ja ik denk dat je er nog wel meer uit kan halen uit zoiets. Bij popconcerten heb je met belichting super veel, heel vele prikkels. Dit is hele prikkel arm. Je hebt een statisch plaatje, maar ook hier kan je meer met lampen echt wel leuke dingen creëren. Niet dat je overal betrokken. Maar voor de sfeer kan je er nog wel wat mee doen.

11:38 Ja ik vond ook dat het te licht was eigenlijk

11:40 Het is te statisch allemaal.

11:46 Ik denk wat ook wel uitmaakt is dat bij een popconcert dan weet je ze gaan 15 nummers spelen die allemaal ene beetje anders zijn. Wel allemaal eigen van die artiest maar wel op die manier anders. Bij klassieke muziek denk ik heel vaak aan, een heel lang stuk van drie kwartier. Tuurlijk zitten daar afwisselingen in. Maar heel veel repetitie dingen die terugkomen. Ik denk dat vooral dat vooroordeel heel moeilijk is om eruit te halen. Dat heb ik zelfs met dit. Zoiets was heel toegankelijk voor mij nu, maar ik zou nog steeds niet naar een klassiek concert willen van 2 uur, want dan ben ik gewoon bang dat het tegenvalt. Dat het te zwaar wordt.

Daarop aansluitend, de vooroordelen, een van de dingen die je heel vaak naar boven komt zijn de rituelen en de conventies: het wel klappen niet klappen dat soort dingen. Zijn er dingen jullie nu opgevallen waarvan je dacht he dat wist ik niet?

12:41 Ja het klappen sowieso denk ik.
[Bevestiging groep]

12:44 Wij zijn een keer met een groep naar een echt heel chique concert geweest in Berlijn geloof ik. Toen ben ik in slaap gevallen, want ik val heel vaak in slaap bij klassieke concerten. Omdat ik dan mooie muziek, warm donker.

12:58 Je wordt er in ieder geval ontspannen van.

12:58 Ja, maar ik weet nog dat ze toen echt: klappen en dan weer zitten, staan, klappen, dan weer zitten. Toen waren ze eindelijk weg, toen kwamen ze terug en gingen we weer klappen. Ik heb dus volgens mij echt een kwartier staan klappen toen. Dat vond ik best wel heftig eigenlijk want op een gegeven moment wilde ik wel gewoon gaan.

13:18 Het is niet een soort van, okay het is voorbij doe.

13:22 Maar ik vond het na afloop van het concert, Ik vind het wel wat hebben dat je vrij lang na een concert applaudisseert. Maar ik vond de eerste helft een beetje, het was heel erg dat er maar een paar mensen klapte.

Met die voorspeel stukjes bedoel je?

13:42 Ja, bij die voorsteel stukjes dacht ik ja, volgens mij kun je beter aan het einde 1 keer goed klappen. Want nu was het heel zielig, het ene melodietje kreeg van 1 iemand wel een applaus en de rest kreeg van iedereen een applaus. Ja dan kan je beter.

13:55 Ja ik vond het applaus achteraf ook niet overweldigend. Ja het duurde lang, maar ik vond het vrij monotoon en van okay nou we gaan hier met z'n alle even 10 minuten staan klappen. [Klapt langzaam in zijn handen]. Ik vond niet dat iedereen heel enthousiast ging staan. Van ja we vonden het echt fantastisch.

14:06 Ja maar dat hoort er volgens mij ook wel, ik heb het gevoel tenminste, dat dat er een beetje bij hoort. Ik zou na klassieke muziek ook niet zo gaan staan. [Joelend]

14:15 Nee dat misschien niet, maar je kan wel wat meer enthousiasme verwacht. In de zin van nou, het mag wel wat.

Het was wel een staande ovatie?

14:21 Is dat niet standaard?

14:22 Is dat niet altijd zo?

14:34 Ik voelde me wel een beetje verplicht om te gaan staan in ieder geval.

14:38 Ja, als je dan een paar mensen ziet staan is het van dan ga ik ook maar staan, anders valt het op dat ik zit.

14:42 Ja, terwijl ik weet dat in het theater dat het een soort van aan inflatie onderhevig is, omdat iedereen altijd maar gaat staan. Dat er eigenlijk, ik ken acteurs die zeggen van ja waarom doen mensen dat tegenwoordig. Alles, want dan is het ook niks meer waard. Dan weet ik, ik ga pas staan als ik voel dat ik wil staan.

15:00 Hij ging ook weer zitten.

15:00 Maar hier had ik dan oh wacht, het is gewoon een conventie. Dan weet je niet wat de regels zijn. Of je die in dit geval niet zelf mag trekken of zo. Ik herken die twijfel wel

15:14 Een ander iets wat wel zo was dat ze eerst in normale kleding komen en daarna na de pauze allemaal netjes kleed. Ik vond het wel grappig eigenlijk.

15:28 Ik vond, een beetje aanhakend op jou opmerking over dat het applaus niet heel overweldigend was, denk ik ook dat het komt door.. Je ziet ze eigenlijk die soort van trucjes vertonen voor de pauze en daarna het stuk. Dat doet toch wel iets met je waardering. Je weet al dat ze het kunnen en daarna zie je het gebeuren en dan denk je van ja, inderdaad. [Gelach]. Dat is heel stom, maar dat zorgt toch dat je een soort van andere status toelicht eraan. Terwijl als je naar een stuk gaat en je moet wachten in de foyer, je krijgt een drankje dan ga je naar binnen dan opeens begint het. Dat is die soort van theatrale opbouw heel anders en daardoor gedraag je je denk ik tijdens dat applaudisseren ook weer heel anders. Ik denk, ze hadden nu dan een kostuum wissel, maar ik vond dat weer een beetje gek.

16:23 Ja dat vond ik eigenlijk ook wel een beetje.

16:27 Die kostuum wissel voegde voor mij niet heel veel toe. Ik dacht eigenlijk alleen meer voor de pauze ik vind het wel apart dat ze allemaal hun eigen kleding aan hebben.

16:33 Ik vond het wel leuk

16:33 Het zijn net amateurs.

16:36 Ik vond het juist heel leuk, omdat je dan eerst die uitleg krijgt. Dat is heel erg mellow en daarna krijg je een echte sensatie zeg maar. Van hoe het er echt aan toe gaat denk ik.

16:49 Het is echt een soort instap model.
[Bevestiging van de groep].

Als laatste dan: ik doe onderzoek naar waarom mensen zoals jullie iet naar klassieke concerten komen en als jullie er dan eenmaal zijn wat wij als sector kunnen doen om jullie hier te houden. Hebben jullie dingen die je nog graag mee zou willen geven. Dingen waarvan je denkt van nou dat is nu nog helemaal niet aan bod gekomen. Als je mij in zo'n concertzaal zou willen houden, zou willen laten terugkomen dan moet je echt dit doen.

17:21 Ik ben zelf vormgever of illustrator, dus wat je bij mij zou kunnen doen is heel veel mooie posters. Dan trek je al mijn aandacht in elk geval. Sommige concerten die ik niet ken, maar wel een hele mooie poster hebben kan ik naar neigen. Misschien wat hippere posters, ik

zag dat het hier wel geprobeerd was. Dat is gewoon persoonlijk hoor, maar dat zou bij onze beroepstak wel meer kunnen werken. Als je daar meer aandacht aan besteed.

18:02 Het lijkt mij wel vet om zoiets ergens anders te doen.
[Bevestiging van de groep]

18:06 Waarom moet dat in zo'n zaal? Het kan ook op een plek die je niet verwacht of zo. En dan met lichten en meer er omheen. Beleving zeg maar. Niet de muziek maar gewoon..

18:17 Eigenlijk zorgen dat je de muziek naar een doelgroep toe brengt in plaats van dat je de doelgroep probeert hierbinnen te halen.

18:22 Ja en combineren met andere genres. Denk dat dat wel zou helpen.

18:26 Van tevoren iets meer duidelijk maken dat ze ook dit soort dingen hebben. Ik had nog nooit gehoord van zo'n uitgelegd klassiek concert. Terwijl als je bijvoorbeeld zo'n filmpje zou hebben met ben jij altijd al benieuwd geweest naar hoe dat zou zijn, of wil je een keer op een andere manier kennis leren maken met... Probeer dan eens dit. Dat je dan een gereduceerd tarief doet of een drankje erbij of wat dan ook om het aantrekkelijk te maken dat mensen er met een groepje heen gaan. Want stel ik zou hier met 10 vriendinnen heen gaan en er zijn er nog 3 heel enthousiast. Dan heb ik toch al een soort vaste klant gecreëerd of in ieder geval een groepje wat misschien vaker naar dit soort concerten zou gaan.

19:06 Ik denk ook dat als je gaat kijken naar de aan... van tegenwoordig wat allemaal hip snel succes moet zijn. Dat is natuurlijk allemaal voor eigen succes. Maar als een popartiest een keer met een orkest samen zie spelen, dan krijg je toch meer iets van he er is ook wat meer. Dus een samenwerking van klassieke orkesten met popmuziek of popartiesten, wat voor artiesten dan ook. Als die samenwerking wat meer getoond wordt op radio of weet ik veel wat, tv. Dat mensen en vooral jongeren er wat meer mee in aanraking komen. Ze komen er gewoon niet meer in aanraking. Het is gewoon veel te ver weg. Ik denk dat dat ook heel erg belangrijk is.

Dat is allemaal heel erg over hoe je mensen bereikt. Maar als je er nu eenmaal zit, zijn er dan dingen: pauken, strijkers of muzikale dingen waarvan je zegt dat vind ik heel tof.

20:12 Ja ik vind strijkers heel vet. Ik ben laats bij Douwe bob geweest met een strijkorkest erachter, ik vind dat super vet om te horen. Maar daar ga ik dan ook wel naar opzoek. Maar ik ben ook wel iets ouder. Ik denk dat een 18- 19-jarige daar niet zo snel naar kijkt.

20:31 Ik hou ook van strijkers en van Harp en piano.

20:35 Ja piano vind ik ook echt heel vet, als je kijkt naar de jazz hoeveel piano daarin gebruikt wordt. Het is wel weer meer een stapje richting klassiek toe zeg maar. Als je kijkt wat hier met jazzfestival gebeurt in Utrecht op het janskerkhof elk jaar, hoeveel jongeren daar zitten. Ja introduceer daar ook wat meer klassieke muziek bij misschien.

20:58 Wat versta je dan onder klassiek muziek? Echt zo'n..

21:01 Ja dit vind ik wel echt klassiek.

21:04 Ja dit is wel heel heftig klassieke muziek. Maar alleen een trompet of zo kan je toch ook iets mee doen. Het een beetje lostrekken. Dit is wel echt een heel traditioneel stuk, heel oud en zo.

Vond je het oud?

21:18 Ja heel oud, dat verhaaltje.

21:22 Wat mij wel interessant zou lijken is een soort combinatie met bijvoorbeeld Stravinsky zien we nu echt een canon figuur uit de muziekgeschiedenis. Als je dan zouden kijken naar welke hedendaagse componiste die we dan over een eeuw nog gaan terug horen. Wat dat betreft vond ik de link naar filmmuziek heel mooi. Volgens mij gebeuren daar heel veel dingen die met de bezetting van zo' orkest nog steeds gedaan kunnen worden. Als je daarin een programma naar het heden trekt denk ik dat heel veel mensen zich ook zo erbij willen zijn. Dan daarmee je bewust word, van als je een film kijkt dat daar eigenlijk super veel werk achter zit om de muziek zo te krijgen.

22:29 Tivoli doet dat ook wel toch? Films met livemuziek?

Over twee weken is er ijzeren soundtracks. Dat zijn filmmuziek stukken.

22:41 Met beeld ook?

Nee deze keer zijn het alleen de soundtracks, dus delen uit bekende filmmuziek. Maar het gebeurt ook wel dat ze live een film afspelen en dan daaronder spelen. Dat wordt voornamelijk in Rotterdam veel gedaan.

22:55 Ik denk dat misschien dat echte klassieke fan dat alleen maar een soort vernietiging vinden van de klassieke muziek. Ik weet nog heel goed dat ik naar Lowlands ging en dat er een jongen stond in z'n eentje die 9 instrumenten kon spelen. Die speelde dan een stuk en dat werd dan opgenomen en dan in de computer. Daarna had hij dus 2 instrumenten die hij afwisselde en de rest kwam uiteindelijk uit de computer maar dan zie je wel hoe je eigenlijk met een eenmansconcert zo'n impact kunt maken met muziek. Dus het hoeft niet per se dat dit allemaal gemoderniseerd wordt, maar je zou wel kunnen kijken naar hoe gebruikt de moderne wereld nog elementen uit de klassieke muziek. Maar ook hoe kun je klassieke muziek op een moderne manier presenteren, waaronder ook met meer licht of meer zintuigen geprikkeld worden. Want zo zijn we nu allemaal ingesteld. Ik denk dat je vooral een hele erge cultuurverandering moet hebben. Vroeger zijn mensen opgegroeid met klassieke muziek dus dat is een stukje wat je bij je draagt. Wij hebben dat met de Hitzone top 40 of zo, dat is iets heel anders. Daar voel je je dan toch meer verbonden mee, dus als je een soort raakvlakken kan creëren dan breid je dat misschien uit richting dan klassiek.

Dat lijkt me een mooi einde. Nogmaals ontzettend bedankt!

11. Concert one interview transcript English

Interviewer: Vera van Buren, participation numbers: 3, 8 and 9

Vera van Buren

Participants

So this are just some general questions about your feelings about the night. The first question is: how was your evening in general?

00:16 How was my evening in general?

Yes

00:17 Was cool, our evening here.

00:35 I wasn't expecting anything at all. Like I didn't know and then when we got into like the room. It was really interesting.

00:53 Yeah I enjoyed it, there where free drinks and no cost of the ticket.

Because you guys of course could not quite understand probably what the first half was about, or could you was it clear?

01:10 No.

01:10 I think we understood a little bit, because we read Wikipedia. We recognized the character on the screen.

Alright, so next question is: did the music effect you in any way.

01:33 It was beautiful.

01:35 Yeah same

01:39 Honestly at some point I got a little bit like confused, like a little bored. I couldn't understand what was happening.

Do you think the visuals had any influence on how the music affected you?

02:05 I think they helped because I didn't know the Dutch.

02:13 The visuals?

Yes, the images.

02:14 Ah. Yes, that was cool but I thought to blind. To blind person they have a different experience maybe it is better.

Visuals in general you mean?

02:32 Yes, maybe without the visuals in general it is another.

02:39 Than you would more focus on the music because you don't watch the picture.

02:44 you can think about doing it completely in the dark. I think that would be cool.

So not even seeing the musicians?

02:53 Yeah!

02:55 I think I zone out, like how you described. I actually like visuals there because than it tells the story and relates to it more. And it makes it more interactive, so I actually prefer visuals a lot.

Yeah. Okay. So, anything specific stuck in your mind. Like you're still thinking about it now? Anything specific?

03:19 Yeah, like the black guys who has this music versus the white one. that is the only thing in my mind.

03:32 Just the energy of the composer. I think is what I enjoyed the most. And how it felt very unformal at the first half and I preferred that.

03:42 For me nothing really in particular, maybe just one part that was just drum and rhythm without instrumental.

Okay, and what where your impressions of the musicians and the director?

04:01 The director was really funny. But then they professionally play so I don't know. I had the impression that they were people who know what they are doing.

04:21 Same for me.

How does this compare to a regular concert? for you guys.

04:32 Like another classical concert or just a concert bands stuff like that.

The kind of concert you used to going to.

04:41 Yeah I guess obviously it is more formal and most of the time you wouldn't know the music because it is historical unless you look at it prior to it or you have experience with it. I would assume most millennials wouldn't or couldn't connect to historical pieces. Uhm, but comparing to another classical show I prefer the setting of this, because like I said it was interactive, most people, I think, when they go are very intimidated overwhelmed because of all the normalities that are involved and so yeah this was informal and it helped if you are younger and have no experience with going to a concert.

Do you think that because it is instrumental music and for most millennials who go to pop concerts for example?

05:27 yes, they connect on the lyrical side of things.

So instrumental music in general would be maybe more difficult for young people to connect to?

05:34 Not every instrumental music. Like jazz, like jam sessions when there is no lyrics and a lot of people enjoy it because it got a lot of energy. Yeah, sorry.

No it is fine; everyone can have their opinions. That is good.

06:01 I think I agree just because the energy. It is more if you go to like techno or jazz or something versus a classical show.

Anything to add? We have more questions, it is fine. Did you notice any rituals or conventions?

06:23 Yeah they changed their clothes from the first part to the second one. They all quickly went to changes. [laughter] I noticed that the first part was kind of for fun and informative. I guess I was expecting from a classical concert and then a classical concert with the suits and classical concert costumes.

Anything else?

06:59 Uhm no.

07:02 Just the clapping at the end, taking forever.
[laughter]

Okay very good. What makes for the best concert experience, according to your own opinions?

07:26 like one of the things you need to have.

07:33 For a classical concert or in general?

So you could compare this to other experiences.

07:44 It is very different. The reason why you go to a classical concert versus the reason why you would go to another concert. Like for example if I go to a concert of I don't know guns and rosses. I think the beer is important. If I go to a classical concert it is important to be focused.

08:14 I think it is the context, like the social context behind it. Like if you go with a friend to a concert, then you are surrounded with your friend and talk to them during the concert.

08:31 Maybe it is even the architecture, because I can't go to listen to a classical concert in a forest and I have my beer.

What do you guys than think would make the best experience with these different context?

09:04 I think how well the performer can connect to their audience is probably the most. Because than it feels more personalized. When they reduce and you read them just back and forth and that. The energy that is transmitted between those two parties. For me that is what I

prefer versus someone who is just into the performance or like zones you out. And then you zone out from them, stuff like that.

09:32 It is good music setting, like if there is good musicians but you cannot hear the music then yeah it is a little bit a problem.

Alright, last question is just anything to add? [laughter] Like is there anything specific you want to say about tonight about your experience.

10:01 I appreciate what I think is trying to happen, and that is trying to connect more young people to classical shows. I think this is probably the biggest dying art form currently in modern context I would say. I just, I like that I felt more comfortable at this show than any classical shows I've been to. Just because the formalities are there and that gets overwhelming to people.

10:29 Nothing to add

10:31 I think it is really cool that the fact that the girl is writing about that, and I'm really happy to help and get to know more about classical music. It is a good connection.

Well thanks a lot for participating!

12. Concert two interview transcript Dutch

Interviewer: Kayleigh Hagen, participanten nummers: 1, 5, 12, 15, 18, 19, 22 en 24

Kayleigh Hagen

Participanten

Laten we beginnen met een kort namen rondje.

(vanwege privacy overwegingen zijn de namen hier weggelaten).

Dank je wel, ik wil graag met jullie beginnen met de vraag: wat vonden jullie van de avond, wat vonden jullie van de muziek in z'n algemeenheid?

00:41 Mooi.

[Gelach]

00:48 Sommige stukken was een stuk minder boeiend vond ik dan.

00:52 Ik vond vooral na de pauze, dat het, misschien lag het ook aan mijn concentratie, maar het Duitstalige dat vond ik niet zo eigenlijk. Ik vond het iets te veel zang in zitten na de pauze, ik kon het niet meer van elkaar scheiden de muziek en zang.

01:11 Ik vond het middelste deel ook het meest boeiend omdat daar ook de meeste emotie in kwam. Ik merk dat ik eigenlijk in de rest van de dele de hele tijd tegen een soort randje aan zat te hikken waarbij ik net niet helemaal getrokken werd. Dat vond ik jammer. Maar verder blijft het wel interessant om naar zoiets toegewenst te zijn.

Waar denken jullie dat dat dan aan ligt. Jij geeft al aan die balans tussen de muziek en zang?

01:36 Voor mij was het veel te kerkelijk. Ik vond het echt heel traditioneel klassiek en ik denk dat er heel veel mooie stukken zijn waar ik wel graag naartoe zou gaan maar dit is er niet een van. Ik denk echt aan mijnovergrootmoeder die dit soort dingen leuk vind. Niet zozeer dat het mij raakt of dat het iets met mij doet.

01:54 Ik vond het tweede stuk het mooist. Daar zat inderdaad wat jij zij wat meer emotie in en dat was meer een opbouw en dan was het even rustig en dan ging je weer naar een soort hoogtepunt of zo. En ik merkte dus dat wanneer er zang in zit of een koor bij is dat ik het boeiender vind dan wanneer het helemaal alleen maar muziek is. Alleen in het derde deel was het inderdaad, was de balans een beetje zoek. Ja, ik ben niet religieus dus die teksten dat is allemaal en onbekend en ik vind het er gewoon een stuk minder interessant of zo. Want ik voel dan die dingen niet. Dus dat vind ik heel jammer bij klassieke muziek, dat het zo, ja het is logisch maar dat het daar allemaal over gaat. Ik denk dat dat wel een soort iets is wat me tegenhoud om naar een klassiek concert te gaan. Het kerkelijke.

Maar dat tweede deel dat was dus wel een stuk, dat deed jullie wat meer? Kwam dat dan vooral ook door de verschillende dynamieken, dat het harder was en dan weer zachter was?

02:51 Ja dat denk ik wel.

[Bevestiging van de groep]

02:52 En ook het soort instrumenten, is gewoon meer veel veelzijdigheid in de instrumenten sowieso. Een harp en een gong en je hebt violen en piano dat kwam eigenlijk allemaal samen en de zang dan. Dat is interessant en in het allereerste gedeelte, dat waren vooral violen en blazers uhm, ja dat vond ik af en toe een beetje saai misschien.

03:15 Dat ben ik alweer vergeten dat eerste stuk.

[Bevestiging van de groep]

03:16 Daar kan ik niks meer over zeggen. Ja ik weet dat er geen zang bij was. Ja het is wel raar dat je dat gewoon vergeet.

03:21 Het was wel lekker inkomen of zo. Het was wel makkelijk behapbaar. Dat tweede deel was inderdaad met dat koor was echt af en toe angstaanjagend of zo. Dat was wel hard en indrukwekkend. Dat vond ik heel tof. Maar ik ben echt in slaap gevallen bij dat laatste stuk. Ik lag echt te pitten.

03:41 Maar dat kwam ook door het verhaaltje. Daar ben ik het wel mee eens. Dat is wat jij zegt, bij het derde stuk vooral.

[Gelach en bevestiging.]

03:51 Mij raakte je dus wel. Volgens mij heb ik dit vroeger weleens gehoord of zo. Daarom was het voor mij veel toegankelijker dat laatste stuk. Ik had wat herkenningspunten en daardoor was het dat Jezus Christus dat koppel ik dan niet per se aan bij de bijbel en de kerk maar meer een soort herkenbare klank of zo. Met veel emotie die ik op een andere manier kan interpreteren dan kerken.

04:17 Wat ik had bij dat laatste deel, dat je wel wat langer meegenomen wordt ook. Terwijl in het eerste deel was het best wel vaak dat je denkt oh we gaan hier heen en dan ga je opeens weer ergens anders. Het is wat meer chaotisch daarin. Het laatste deel was meer te volgen ook misschien.

04:35 Ik hoor ook geen onderscheid tussen het laatste stuk of een ander stuk of zo. Het is echt zo cliché klassiek.

En daarmee dus minder interessant?

04:47 Ja, sowieso ja.

04:52 Het is niet monotoon, maar zo voelt het wel een beetje. Misschien raak je er wel een beetje van in trans of zo, maar daardoor ga je dus wel een beetje in snoos stand [gelach] en bij die andere voelde het meer als een soort stukjes uit een film. Dan had je het einde van de film, of er gebeurde een achtervolging.

Je kon je er meer een beeld bij vormen?

[Bevestiging vanuit de groep]

05:10 Ja, dat gevoel krijg je er meteen bij. Daarna was het dan weer iets romantischer, ik denk dat je daardoor gewoon wat meer geprikkeld word. En je dus je aandacht erbij kan houden. En die dirigent was gewoon geweldig. Hij stond op het puntje van z'n tenen en dan weer helemaal laag bij de grond, daar heb ik heel lang naar gekken.

Dat is een mooi bruggetje naar mijn volgende vraag, wat was jullie indruk van de musicI het koor en de dirigent?

05:36 Wat ik meteen heel opvallend vond was de hiërarchie of zo. Het is echt eerst gaat het orkest zitten en een beetje inspelen en dan komt de dirigent ohhh en dan klappen [gelach]. Dan geeft hij zo die eerste violist een hand, hebben die elkaar van tevoren niet gezien of zo? Wat is dat? Waarom gebeurt dat.

06:00 Ja het is echt zo'n cultuurtje inderdaad. Dat cultuurtje ken ik ook helemaal niet dus daardoor is het voor mij ook een beetje soort van poppenkast wat voor mij echt helemaal niks toevoegt.

06:07 Ik had wel echt met het uitreiken van die bloemen [bevestiging van de groep].

06:11 Ja dan lopen ze eerst af en dan komen ze weer terug

06:13 Ja dat ook!

06:13 Alsof ze iets speciaals creëren met de ruimte.

06:18 Dat voegt echt voor mij niks toe.

06:22 Ja het is ouderwets, een traditie of zo.

06:24 Terwijl toch heeft het wel iets, eigen of zo. Dit gebeurt nou eenmaal bij die concerten.

06:30 Ja maar vul dat dan op met nog wat langer een mooi muziek stuk of zo.

06:35 Ik vond het raar op het begin was het heel even stil terwijl iedereen er al was. Toen kwam inderdaad de dirigent, maar vanaf waar wij zaten zag je dat niet. Dus het leek alsof mensen eerst moesten gaan klappen voordat hij opkwam [gelach].

06:50 Ja anders komt hij niet, een soort Jan Klaasen.

06:52 Je moet hem roepen of zo, dat kwam puur door de plek waar wij zaten maar toen dacht ik echt oh shit waar moet ik nog meer op gaan letten.

En de verhouding met de solisten. De solisten en koor?

07:05 Ik dan die manier waarop die solisten zingen, dat kan ik gewoon echt niet hebben. Ik vond het koor heel indrukwekkend, maar die solisten hebben dan echt zo'n bepaalde opera manier van zingen waardoor ik meteen denk [maakt lach geluid].

Je bedoelt dat vibrato wat zo de hele tijd doen, dat trillen met hun stem.

07:20 Ja dat, en ook dat Duits, dat komt dan ook altijd terug.

07:23 Ik vond de mannelijke solisten ook vaak wegvallen. Misschien is dat ook een beetje omdat zij dat de vrouwelijke solist bij moeten staan. Ik weet het niet. Maar ik vond sowieso de eerst twee solisten die er waren die vielen sowieso gewoon weg bij het koor.

07:37 Ja maar dat hoor misschien.

07:40 Ja ik weet het niet.

07:40 Ik vond vooral het koor wel heel erg indrukwekkend met heel veel mannen. Dat voelde je gewoon bijna als die dan zo heel laag begonnen te zingen. [Bevestiging van de groep] Maar ik vond het wel opvallend dat het koor dan achterin stond, dan het orkest en dan die solisten er dus weer voor in. Alsof ze dan, ze zijn natuurlijk ook wel focus punt van de aandacht op dat moment maar in dit geval was het koor sterker. [Bevestiging].

08:04 Ja ze moeten natuurlijk vooraan omdat ze wat minder volume hebben.

08:08 Ja daarvoor hebben ze ook een microfoon erbij staan.

Dat zijn geen microfoons, niets is versterkt. Alles is akoestisch.

Vanuit de groep: OOHHH.. Wauw.

Veranderd dat iets?

08:24 Nee alsnog vond ik ze af en toe nog wel echt wegvallen.

08:27 Ik vond de mannen stemmen wel mooier dan de vrouwen stemmen. [Bevestiging]. Maar dat heb ik ook soms spreekt een stem van een vrouw je gewoon aan en soms niet.

Is er iets specifiek van dit concert blijven hangen? Als je het nou morgen of over een week nog eens aan je vrienden moet vertellen.

08:49 Ik kreeg wel op een moment kippenvel toen het koor echt op hun hoogtepunt waren. Zo'n uithaal, toen ging het wel echt door mijn lichaam heen.

Tijdens welk deel was dat?

08:59 Dat was het tweede deel denk ik. Ja. [Bevestiging vanuit de groep]

09:03 Dat vond ik ook en die hele hoge violen op een gegeven moment, dat vond ik ook echt heel sick.

09:09 Dat trommen ook zo.

09:12 Ja die vond ik ook echt heel leuk!

09:16 Ja ik had dat ik heel erg geobsedeerd was door de strijkers, door de bewegingen van de stokken.

Dat het allemaal synchroon gaat?

09:21 Ja, heel muzikaal was.

09:26 Ik denk dat ik het wel zou, als iemand over een week zou vragen hoe het was. Het was echt een typisch klassiek concert. Maar wel met die indrukwekkende delen tussendoor. Maar

dan vooral het tweede eigenlijk. Ik denk dat dat het deel is wat het meest blijft hangen. [Bevestiging]. Het eerste weet ik nu al niet meer. [Gelach].

09:46 Het hele idee van een klassiek vind ik wel heel fijn. Je gaat zitten je hebt er aandacht voor, je kan echt meegesleept worden. Dat is wat ik van tevoren ook echt dacht. En dan vervolgens heb je dat bij bepaalde stukjes wel en bij andere juist helemaal niet. Dat vind ik dan jammer. Ik denk ook dat het heel erg te maken heeft met waar je zit. Ik werd soms ook echt als ik naar beneden keek en te lang zeg maar aan het staren was soort van dat je dan een beetje misselijk werd van de lichtval. Dat is het denk ik ook. Ik denk dat als je meer voorin zit dat je veelmeer getrokken word ook in het hele gebeuren op het podium.

10:21 Ja bovenin was het ook donkerder. Dan val je zo makkelijk in slaap.

10:28 Die jurk op het laatst die blijft ook wel hangen. Ik weet ook niet waarom.
Groep: die glitterjurk!

10:31 Van de solist.

10:36 Ja ik heb het ook bij visuals gezet die jurk. Toch wel belangrijk.

10:43 Iets anders dan zwart een keer. [Bevestiging].

Je zij net al, je gaat er echt voor zitten. Hoe zou je dit vergelijken met andere concerten waar je naartoe bent geweest? Zijn er positieve dingen waarvan je denkt die zou ik van een populair concert hiernaartoe over willen brengen of andersom?

11:09 Ja, iedereen is stil als er gespeeld wordt [bevestiging]. Dat is echt een dingetje wel. Bij popconcerten staat iedereen te lullen over van alles en nog wat.

11:19 Ja dat is echt heel irritant.

11:19 Ja echt de aandacht voor de muziek.

11:21 Ja, ik was vorig jaar bij een concert in Paradiso bij een optreden van Cary Clark jr. En er stonden twee mensen voor ons te lullen op een gegeven moment zij hij van he hebben we het al over Penoja gehad. Wat the fuck joh, ga dan gewoon naar het café als je wil lullen. Het is vet duur om hier te staan. Alleen maar te praten en niet te luisteren. Dat vond ik dus echt heel fijn.

11:43 Ik vind zelf dat het heel lastig is dat ik me gedwongen voel om me helemaal stil te houden. Daar word ik heel onrustig van. Maar dat is misschien meer een persoonlijk ding.

11:56 Je kun niet rondlopen en even een biertje halen.

11:57 Ja precies. Ik kon niet echt bewegen.

12:00 Ja ik vond het wel heel statisch ook, de sfeer. Ik denk dat een klassiek concert ook heel leuk zou zijn als het misschien wat kleiner was en wat minder formeel of zo. Dat je misschien gewoon ergens kan liggen. [Gelach] Op een zitzak of zo. Dat mensen ook wat foutjes

misschien maken. Ja dat ze dan lachen en een grapje maken tussendoor en dan weer verder gaan.

Iets minder perfect?

12:27 Ja, dat precies. Daarom was het soms een beetje saai omdat het inderdaad niet echt een spel was. Je weet gewoon ze hebben daar heel lang over geoefend en als er 1 foutje is dat ja dat ervaar je.

Want hadden jullie nu het idee dat het helemaal perfect was? Zaten er geen foutjes in?

12:49 Soms wel een paar foutjes, maar over het algemeen was het gewoon een hele goed concert. Een heel goed orkest, het koor was gewoon goed. Ik vond alleen dat heel veel delen elkaar overstemde waardoor veel dingen een beetje weg vielen en dat vond ik jammer. Maar over het algemeen vond ik het wel goeie artiesten.

13:06 Ik hoor dat eerlijk gezegd niet echt. Ik heb wel echt aandachtig geluisterd maar ik heb geen foutje gehoord.

13:13 Ik ook niet.

13:16 Het voelt voor mij dus eigenlijk een beetje, het haalde het speciale wat ik in een optreden zoek weg. Het wordt een gevalletje van we gaan dit gewoon spelen. Dat mis je toch.

13:29 Wat ik bij concerten, ik ga er niet heel vaak heen, maar vaak vertellen ze even kort iets over een nummer. Of ze doen er een paar en dan nu een nummer over dit of dat, dat zou ik ook heel graag bij klassiek willen horen. Niet zozeer een uitleg van het hele verhaal maar gewoon even, dit is geschreven door die met deze gedachtegang en deze dirigent gaat dat nu doen met dit koor ofzo. Dat je even een soort break hebt waarbij er iets niet helemaal geoefend tussendoor komt. Maar even een interactie met het publiek. Ook al is het nog steeds passief. Dat je dan dus nou okay, nu komt het volgende stuk met waar je op kunt letten of zo.

14:09 Ja je hebt dat boekje natuurlijk wel. Maar dat boekje is echt een lap tekst [bevestiging]. Dus als je even snel iets wil gaan, dan kun je eerst net alsof je een bijbel aan het lezen bent om dat ene stukje ven te zoeken. Niet overzichtelijk.

14:20 Zelfs die inhoudsopgave is niet overzichtelijk.

14:22 Ja, ik heb geen inhoudsopgave gezien überhaupt.

14:27 Op die eerste bladzijde staan een beetje iedereen, maar ja ik weet niet.

14:32 Het is heel onduidelijk. Vooral als je het even snel wil bekijken of zo. Met het idee van waar zitten we ongeveer nu.

14:39 Ja heel even een kortverhaal over het stukje van wanneer het is geschreven met welke gedachte en of er bijzondere blazers of iets geluiden zijn waar je op kunt letten. Want dat blijf je denk ik ook meer getriggerd.

14:50 Maar ik vraag me ook af komt dit door gebrek aan kennis vanuit mij, omdat ik gewoon echt bijna geen klassieke kennis heb. Al die andere mensen die netjes in hun pakje hiernaartoe

komen die misschien dit soort dingen wel vaker doen die waarderen dit juist bijvoorbeeld heel erg. Dit boekje zou ik thuis nog even na gaan lezen maar op het moment zelf heb ik er echt niks aan. Terwijl het misschien voor mensen met heel veel kennis, voor hun is het gewoon zo hoort zo. Ik heb ook geen vergelijkingsmateriaal hoe het fijner is of zo.

15:19 Ja dat is ook het lastige van klassieke muziek denk ik. Het is heel moeilijk om zomaar in te stappen. Je moet heel veel achtergrond kennis hebben en heel veel.. Daarom vond ik het wel heel chill om informatie erbij te hebben, want je hebt het wel nodig om het stuk te begrijpen. Anders is het zo.

15:35 Maar wat is dan je insteek? Wil je een stuk begrijpen of wil je geraakt worden door een stuk. Ik bedoel ik hoef echt niet per se te weten waar het hele verhaal over gaat zodra een muziekstuk mij raakt op dat moment, zodra ik iets van kippenvel voel of een bepaalde emotionele waarde eraan kan toevoegen dan is het voor mij eigenlijk wel goed. Dat heb ik ook met pop dingen. Als ik ergens naartoe ga dan hoef ik niet per se te weten waar het muziekstuk over gaat. Soms is het ook gewoon het raakt me en dan maakt het niet zo heel erg uit waar het over gaat.

16:00 Jawel, maar ik heb wel heel erg het gevoel dat het heit bij hoort of zo. Dat je dan toch wat meer kennis nodig hebt, of misschien juist wat meer moet weten van die stijl of het een fuga is of een rondo of whatever. Dat je dan beter kunt volgen.

16:19 Haha gooit er ook even wat termen in.
[Gelach]

16:23 Ja voor mij is het gewoon anders. Het lijkt echt zo'n supergroot bouwwerk wat dan zo onbegrijpelijk blijft omdat het zo groot en complex is.
[Bevestiging]

16:34 Maar dan is het toch wel een kunst om dat behapbaarder te maken ook voor mensen zoals wij.

16:39 Als je dat goed zou kunnen, dat zou superfijn zijn.

16:43 Dat je er ook als iemand zoals wij gewoon een keertje naartoe kan gaan met een andere insteek dan misschien de rest van het publiek maar wel op dezelfde manier kan genieten.
[Bevestiging]

Dat is het hele doel van deze scriptie.

Groep: Nou top haha! Klaar.

Om daar een begin aan te maken en dat te kunnen creëren. Ik kijk mijn lijstje even snel langs. Zijn er nog rituelen of conventies die jullie zijn opgevallen bij dit concert?

17:09 Gratis drank! [Gelach] Gratis gaderobe.

17:14 Dat is fijn.

17:18 Geef me dat altijd.

17:20 Ja en dat klappen, dat wanneer de dirigent opkomt, maar ook op het eind dat ze weer weg gaan en weer terugkomen. En dat er tussendoor niet geklapt werd. Soms dacht ik echt dan waren ze even klaar [maakt klap uitdrukking] oh nee niemand doet het. [Gelach]. Dus dat je echt, zeker bij dat laatste stuk, drie kwartier aan een stuk door en dan pas klap je. Het heeft ook wel iets moois maar wel dat het duidelijk iets wat heir een soort regel is of zo.

17:49 Er was een soort geluid aan het einde van het eerste of tweede stuk. Zo'n vage triangel.

Het eerste stuk, die klokken bedoel je denk ik.

17:57 Ja, ik heb ze helemaal niet gezien.

18:00 Hoorde dat erbij?

18:00 Dat is waar de dirigent mee begon in zijn praatje.

Dat is waar de dirigent het over had in het begin, dat kwam vanaf de hal achter het podium gingen de deuren op de eerste verdieping open en dar achter stonden ze te spelen.

Groep: ohhhhh dat bedoelde hij.

18:18 Dat had ik dus ook niet in de gaten, ik had echt zoiets van wauw welke kerk klok is dit, komt dit altijd er zo door heen? Zit er nu weer een lek in het geluid of zo.

18:29 Maar het hoorde er wel bij.

Het hoorde bij het stuk ja. Ik denk dat we mijn lijstje met vragen wel zo'n beetje gehad hebben. Je kwam net eigenlijk al een beetje op de kern van mijn scriptie en mijn idee terecht. Ik heb heel erg het gevoel dat er heel veel mensen zijn die klassieke muziek best zouden kunnen waarderen maar die we nu nog niet in de concertzaal zien. Behalve naar marketingtechnische dingen zoals een poster te kijken wil ik ook graag kijken naar wat kunnen wij hier nou muzikaal gezien aan doen. We hebben al heel wat dingen nu voorbij horen komen maar is er nog iets?

19:09 Maar muzikaal gezien als in, ik bedoel je kan de muziek zelf niet per se zelf gaan aanpassen.

Nee inderdaad, niet de muziek. Maar meer hoe deze gepresenteerd wordt hoe de structuur van de avond verloopt of misschien juist wel. Stel jullie zeggen allemaal blazers vinden we echt fantastisch en strijkers niet zo dan moeten er misschien meer avonden komen waarbij er meer stukken met blazers zijn. Dus zijn er nog dingen die je nu te binnen schiet waarvan je denk dat zou ik echt top vinden. Dat zou echt een toevoeging zijn.

19:43 Humor misschien?

19:45 Ik weet niet in wat voor manier want dan klinkt het ook gelijk als een soort foute comedy, dat niet per se.

19:54 Ja ik denk de hele ambiance van de zaal. Het is een hele mooie zaal, maar knetter groot. Iets kleiner zou op zich best wel fijn zijn en net even een andere sfeer of zo. Maar ik weet het niet.

20:08 Hij is heel erg soort van jaren 80.

20:10 Ja en het lichtval vond ik ook net even niet zo chill. Ja en dat statische naast elkaar zitten op echt net oncomfortabel stoeltjes, net elke keer toch wel voorover gaan hangen is ook niet zo heel chill.

20:25 Ik vond de stoelen juist te comfortabel.

20:28 Ja? oh nee ik echt niet. Je zit gewoon heel statisch rechtop vooruit.

20:33 Ja en ik zou zeker iets aan de belichting doen. Niet dat je een discolamp hoeft op te hangen maar iedereen daar is zwart en er is een lamp en eromheen is het donker waar wij zitten. Als je dat ruim een uur hebt dan is het contrast gewoon steeds groter naarmate je er langer naar kijkt. Terwijl als je, ik bedoel er is heel veel onderzoek gedaan naar kleur en wat voor emoties dat op kan roepen. Dus als je speelt met een beetje oranje licht, rood licht, blauw licht gedurende een stuk denk ik dat je een onbewuste prikkel er ook al bij hebt wat ontzettend in connectie staat met je emotionele beleving biologisch gezien. [Bevestiging]. Combineer dat.

21:15 Maar dat is als je hier al bent, maar hoe trek je mensen hiernaartoe?

21:20 Najaa ik denk dat het uiteindelijk een keer moet starten. Ik bedoel misschien een hele lompe vergelijking, maar op een gegeven moment mocht je overal binnen roken en vervolgens mag je dat niet meer. Dan is iedereen van okay dat vinden we allemaal raar en vervolgens wordt het steeds meer een beetje normaal. Als je ene eerste lichting hebt die maakt dat een keertje mee en die verteld het aan andere mensen en dat wordt het steeds meer normaal, dan weten steeds meer mensen dat dan ook als een soort van domino-effect.

21:46 Ik denk wel dat het ook echt wel een stukje educatie is. Dit was dan een van de eerste stukken die ik mee gemaakt hebt. Als je een soort van herkenning hebt, dus als je thuis al geluisterd hebt dan komt het gewoon meer binnen. Dan ben je meer gefocust want je het die herkenning want het is niet allemaal nieuw. Dus dan is het minder overweldigend. Het begint ook wel thuis.

22:11 Ja en op school. Kijk met ckv ben ik echt wel naar een aantal concerten geweest, maar als je met school naar een klassiek concert gaat wat de bijbel vertaald bij wijze van. Dan denk ik dat een hele hoop mensen daarop afketsen. Dat ze denken van nee dit was te heftig of dit was te saai. Terwijl als je op dat moment een leuke ervaring hebt met klassieke muziek, met inderdaad of een grapje of iets met licht. Dat het iets toegankelijker is ook voor de leek, dan denk ik dat je daarmee ook al een groet stap kunt maken met dat ze het misschien daarna een keer zelf op gaan zoeken. In een school bereik je een hele hoop leerlingen al op jonge leeftijd. Ik denk dat als ik het toen had gehad, dat ik het nu meer zelf zou zijn gaan opzoeken of uitzoeken, wat is er allemaal.

Ja, en jij stipte de prijs nog even aan.

23:05 Ja het is gewoon ook echt heel duur.

Wat zouden jullie willen betalen voor het concert wat jullie nu gezien hebben. Wat zouden jullie het waard vinden?

23:05 Vanavond? Ummm max 25 euro.

23:10 Ja ik ook.

23:14 Najaa ik vind het heel lastig, want voor een goed popconcert betalen mensen ook echt ontzettend veel geld. Dan heb je 1 artiest met een hele hoop computer, licht geluid dingen en nu heb je gewoon 70 man als het niet meer is in een concertzaal zitten. Dus wat dat betreft zou de prijs best hoog kunnen zijn. Maar omdat het zo nog niet toegankelijk is nog voor leken denk ik dat je een soort instap prijs zou moeten zijn die lager is.

23:40 Ik zou misschien ook als ik inderdaad bepaalde muziek al ken en waar ik echt denk van okay dit trekt me echt, dat is deze muziek überhaupt niet. Als ik dit van tevoren had geweten had ik hier ook niet naartoe gegaan waarschijnlijk.

23:51 Het is ook niet echt een hele grote live sensatie. Je kan dit thuis ook opzetten.

23:56 Ja dit kun je op de radio ook.

23:58 Nee maar in de auto luister ik ook weleens klassieke muziek stukjes. En dan heb ik echt wel momenten dat ik denk wow dit valt me echt op, of dit blijft me echt bij. Dat er echt iets is wat me heel erg trekt en bij dit had ik dat eigenlijk net niet. Het is ook toevallig dit stuk denk ik voor mij.

[Gong van de zaal gaat af]

24:13 Moeten we nou nog een keer naar binnen?

Ja er is een volgend concert van Le Guess Who.

Groep: Ah.

24:20 Dat is snel.

Helemaal goed, ik denk dat we er zijn. Iemand nog iets toe te voegen, iets dat je graag wilt delen met de groep?

24:31 Ja ik vraag me weleens af of klassieke muziek in deze zin überhaupt nog wel iets is van deze tijd. Of het überhaupt nog wel relateert aan wat mensen interessant vinden.

24:42 Ja dat zie je ook aan het publiek dat is zo oud allemaal.

24:45 Ja weetje dit zijn natuurlijk toch wel verschillende muziekstijlen die bij verschillende tijden passen en er worden nu ook niet meer epische rocknummers met 7 minuten langen solo's uitgebracht met allemaal gasten met lang haar en gitaren. Ja mensen vinden het ook niet meer interessant. Mensen willen toch wat behapbaardere kortere dingen die makkelijk weg te slikken zijn.

25:12 Dat denk ik echt niet. Ik denk dat er heel veel mensen juist zo genieten van die rocknummers van 6 minuten met gitaren.

25:18 Ook wel, maar dit is wel echt niet meer leidend. Tuurlijk zijn er altijd mensen die genieten van bepaalde niches.

25:28 Ja maar als ik inderdaad kijk naar mijn jongere zusjes die luisteren dat helemaal niet. Dat is ook een beetje onze leeftijdsgroep denk ik.

25:34 Ja, ik zou het wel heel zonde vinden als er geen nieuwe klassieke muziek bij gemaakt zou worden.

25:42 Maar klassieke muziek is ook niet altijd op deze manier. Het kan veel hipper dan het nu is.

25:45 Nee, want voor mij is het gewoon super indrukwekkend dat er zo'n enorm orkest is en een enorm koor. Dan hoeven ze niet die Bijbelse dingen te zingen. Maar als er iets wat meer herkenning inzit zoals bij de popnummers van nu, die hebben het over liefde in de discotheek of weet ik het wat. Het hoeft niet zo laagdrempelig te zijn. Maar dat maakt wel dat je er wat meer mee kan identificeren. Zonder dat je de indrukwekkendheid van dat hele orkest en koor kwijtraakt. Want dat vind ik echt tof!

26:14 Ja dat is ook de hele stoffigheid eromheen.

26:19 De hele uniformiteit.

26:21 Alle mannen die ik zag hebben allemaal een kale plek op hun hoofd.

26:25 Ja hele rijen met grijs haar of geen haar.
[Gelach]

26:28 Ik had nog een punt, maar die ben ik even vergeten. Even na denken.

26:35 Ik denk ook dat al die dingen het juist heel aantrekkelijk en mysterieus en sprookjesachtig maken. Ik denk dat als we dat allemaal hip maken, dat zou ik ook wel echt heel jammer vinden. Ook al is het niet dat ik er snel naartoe ga. Maar als ik dan een keer die ervaring heb dan, nu had ik dat niet zo, maar wel echt een concert die me raakt met een stuk. Dan zou ik echt niet willen dat dat hip is. Dan wil ik juist ook die stoffigheid en die andere soort ervaring dan alles nieuwe maken.

27:05 Maar dezelfde stoffigheid als dit? Of zou je iets minder stoffig willen?

27:05 Ja, nou. Nee ik zou het niet zo erg vinden!

27:13 Zeg maar een beetje stof in je kamer is ook niet erg, maar wil je echt een bak stof?
[Gelach]

27:16 Ik denk wel echt dat als het stuk me raakt dan had ik het ja. Ik vind het juist ook wel echt iets heel bijzonders. Dat dat bestaat.

27:25 Maar dat is ook precies wat het is. Het is eigenlijk een soort van concert uit de vervlogen tijd waar je dan zo even naartoe gaat. Dat zich afspeelt in 1900. Op die manier is het dan interessant. Maar niet meer omdat je denkt van oh dit spreekt me nu aan.

27:34 Je gaat even terug in de tijd.

27:43 Waar het ook begint denk ik is, hoe dat muziek je thuis luistert. Ik ga ook niet naar een band waar ik thuis ook niet naar luistern. En ik luister thuis gewoon geen klassiek. Dus ik weet niet waar dat aan ligt. Het is ook op Spotify of zo ook niet heel toegankelijk vind ik altijd.

28:09 Je hebt wel dingen op Spotify.

28:11 Ja maar dat zijn ook niet de beste stukken.

28:12 Ja ik had laatst naar een stuk van Mozart opzoek. Dan moest ik dat stuk voor opzoeken maar er waren allemaal super langen titels met opus 285 dat ik dacht van ja laat maar. Ik ga er wel heen en dan zie ik het wel. Of ben ik de enige die dat heeft?

28:29 Ik heb dat niet zo, ik luister thuis wel klassieke muziek. Ja. Ik ben eigenlijk nooit gegaan, ik weet eigenlijk ook niet waarom.

28:35 Ja want ik ga nooit omdat ik geen klassieke muziek luistern.

28:37 Okay ja ik weet het eigenlijk niet. Ik ga ook inderdaad onder andere vanwege de prijs ook. Maar je had het bijvoorbeeld ook over oude mensen, ik denk misschien is het ook een soort self fulfilling proviciy. Want klassiek daar luisteren oude mensen naar, dus als ik daar naartoe ga is het ook niet leuk. Dan zit ik daar als enige jonge vent tussen allemaal grijze mensen in.

28:56 Ja! Terwijl als de helft van de zaal jong is en daarna is een borrel waarbij je na kunt praten over het stuk of gewoon lekker over van alles kunt lullen.

Ja die hebben we nu overgeslagen, er is op vrijdag avond een borrel met bittergarnituur.

Groep: aaaaiiiiI

Sorry! Het spijt me.

29:15 We hadden toch minstens 5 oude sokken kunnen spreken deze avond. [Gelach].

29:20 Maar ik denk wel dat als je een soort laagdrempeliger instap klassieke muziek maakt en mensen geraakt worden dat ze dan vanzelf ook wel naar de echte concerten of de echte nummers van vroeger zouden willen luisteren. Dus ik denk dat je er mee niet zo zeer doet maar juist dat door het eerst aantrekkelijker te maken voor jong publiek. Als ze er dan in rollen dat je dan vanzelf denkt van oh dan wil ik ook een Mozart of een dit of een dat.

29:49 Ja maar dat wordt al wel jaren gedaan toch? Of niet, dat gevoel heb ik in ieder geval. Dat er eigenlijk al tientallen jaren aan gewerkt wordt om meer jeugd naar klassiek te krijgen omdat die gewon niet komen.

30:01 Ja maar ik heb nooit iets over klassiek op de middelbare school gehad.

30:04 Nee ik ook niet.

30:03 Ik weet ook niet of ik op de middelbare school het had willen horen eigenlijk.

30:07 Dat is het ook wel, dan ben je een beetje aan het rebbeleren. Het is toch iets van je ouders.

30:13 Ja behalve als het dan dus iets is wat je raakt! Door het iets laagdrempeliger te maken en niet per se een Bijbelse les.

30:17 Ja maar ik vraag me dus af of het lukt als je iets laagdrempeliger maakt. Omdat het iets is wat sowieso niet echt meer van deze tijd is voor mijn gevoel.

Ik ga jullie heel even onderbreken want ik denk dat ik voor het onderzoek en van iedereen in ieder geval op band genoeg informatie hebben. Ik ga heel graag allerlei gesprekken met jullie aan want jullie hebben allemaal hele toffe dingen gezegd maar dan zet ik de opname stop en is dit het einde van het interview. Heel erg bedankt allemaal!

13. Concert two interview transcript English

Interviewer: Larissa van der Linde, participant numbers: 16, 17 and 23

Larissa van der Linde

Participants

Alright let's start off with your names:

(For privacy reasons are the names of the participants not in this transcript)

At first I wanted to ask you to give me just a general opinion of the evening. What did you think, was it nice, did you enjoy it? Give me a general impression.

00:48 Yeah, I thought it was nice. I'd never been to the big hall before. So I was a little confused when I first got in. I couldn't find my seat for example. That was a little difficult. But once seated it was quite nice. I also like the kind of etiquette of I don't know. First of all, they tune, obviously and then the conductor comes out and then everyone claps and then they start. And at the end of every piece I expected people to clap. But they don't there is silence so I was like oh.. [laughter]. So at the end of the segment I notice that people give an applause and then the flowers. So that whole process I wasn't familiar with at all.

So you had to wait.

01:34 Yeah it was all a bit unknown. Watching what everybody else was doing. But in terms of the music itself, some pieces more than others of course. Overall throughout I find it a little bit difficult to concentrate sometimes. I think it is because there is so much happening and I'm used to watching maybe one singer or watching a guitar player play a lead or something. When everything is happening at once, I was like, I don't know what to watch anymore. So then my brain started wondering a little bit and I started getting lost in my thoughts and then I would be like oh no I'm trying to watch a concert.

That's fine, you can get lost in your thoughts. So did you have a similar experience, or did you notice something completely different?

02:17 Well, because I didn't have this kind of experience before for a classical concert. I thought I would feel boring about it. Because I don't have any education on it. But at first I did feel a little bit boring. But gradually especially when I was in the second half I felt relaxing and it was pleasant maybe the music changed or the singers changed. I thought wow it is nice!

So after the break it was more pleasant to you?

03:01 Yeah! I was totally changed. I don't know why [laughter] I even wanted to sing with the singers.

03:20 Also I will say that is also far beyond my expectations because I've also like them never been to a classical music concert before so I was also having trouble finding the seat and also having trouble when the music stops I wanted to clap stand up. Something like that. But one thing that I have to add is that when the first chapter or pieces of music ends than everybody starts to leave than I was wondering if it was the end of the concert. I would ask somebody else question. But basically I think it is very good. But perhaps without the very professional background I do not know where to concentrate on. Whether I should focus on the one who is like conductor or I should focus on a specific singer or something. So it is because I don't know how to appreciate it and how to concentrate on certain characters. Sometimes I would

get distracted if the music doesn't feel like exciting as pop music goes. I feel the same as the changing did. Because I think the second chapter was better than the first one.

Yes, so after drinks?

05:06 Yes after drinks [laughter]. I think an important reason is that I think there are more signers after the break. It makes the music concert more interesting because if you just play the violin than something like this than I would be easily distracted. But if you have more singers like the more singers, more sounds. It sounds more exciting.

05:44 I had the similar thing. To me the first three pieces' sounds quit the same. And then when the choir came out and the percussionist came and the harp players and the organist. All of a sudden there was way more dynamic in the music. And I found that much better, much nicer to listen to.

So, actually when the music was softer or there were less instruments you dozed as well not literally but your mind was somewhere else? When the music caught your attention did it do so because of the volume or because?

06:25 For me it was the changes. So also when it went quite but than it was dramatic again. For me the first three pieces were more all on the same level. There wasn't so much variety. So for me it was more the variety that kept my attention. So when it was quit that was also okay but if it stayed on the same level for too long than I started to drift.

Did you have the same experience?

06:45 Yes

06:45 Well like I was saying the horn takes an important part. Not only did dynamics but also the volume. If suddenly it gives a very large volume. [agreeing].

07:04 Yes like I'm awake.

There was a great difference between the piece and who you reacted on the pieces. Not only your emotions but also how you experience pieces in general was there a big difference.

07:27 For me certainly having the singers I felt more connected than I had something to follow and to focus on. My favourite piece was the one just before the intermission. The last piece of the first half. That, to me, was a lot darker. Like it was from a horror film or something. I really liked that one. The second half was a bit more; I don't know if I use the right term but more kind of chamber music. It reminded me of church and then my mind started to drift again. Because church music yeah... So that one the last one of the first one was the best one for me.

Alright, it was the best one because it caught most of your attention. Can I say it like that?

08:13 Yeah! A little bit I think because it had a lot more dissonance in it. The harmonies were a lot darker, a lot more unusual and that caught my attention.

08:25 For me, I think it's because I like the once after the break more than was for the break. Is it because the volume gets higher, also because the important reasons I can think of is

that the singer started to sing this means that I can directly focus on the singer. She starts to sing; I focus on her and listen carefully to what she sings. But during the first pieces. The first half before the break I feel like all the people are playing the violin. I try to concentrate on the conductor but I don't know what he is doing. So I think making me focus on a certain person can help me to concentrate.

But that was also in the piece you mentioned before the break there was also a piece with choir and singers. But still the one after the break was your favourite?

09:49 Yeah I think so.

Okay so do you have a specific reason why that one was your favourite instead of the other one?

09:57 I think I would use the word X has mentioned, the dynamics. It has more, how can I say, more people involved and more different sectors. It starts to play different kinds of music that helps me to concentrate on different things that I can feel emotions played by the instruments. The musicians that use the instruments to play different kinds of emotions that I cannot interpret. Those emotions. Something like that.

That is interesting so for you the piece after the break was more dynamic and for you X the piece before the break was more dynamic.

10:58 Yeah, just before the break is also good.

Nothing is wrong or right, I'm just saying it is interesting.

11:06 Because in general the once before the break is not as good as the once after the break. But as X said the once just before the break there was a small piece of music that I found very interesting to listen to.

You Y already mentioned that the piece after the break you liked the most, could you give a reason for that?

11:31 Uhm, because I did not wear glasses so I cannot see the performance so I just concentrated my ears to the music. And I think I thought the first half was like the background music of some movies. But after that I felt more singing from the singers. I think there was a kind of cohesion with the music and the singing. I liked the sound of the singers, their voices. [the soloist]. I also liked the young girl. She was beautiful

12:48 The glittery dress you mean?

12:48 Yes yes!

Talking about your favourites, Did the music have a certain effect on you, except for I liked it.

13:26 For me on the pieces that I was finding it hard to concentrate on, I find I was getting tense. I think it is because my being was a bit like I don't know what to focus on. I felt like a lot of tension in my shoulders. I kept having to remind myself to relax. There was also a lot of interplay. I think my brain was finding it hard to focus on one thing. But then the piece that you would expect me to get tense on, which is the one I said that was my favourite. That one I felt more relaxed on because I felt super engaged with was happening.

14:13 I feel a little bit intense before the break. But after the break I felt more relaxed. because sometimes I can't follow the rhythm of the music. And I felt very pleasant on that because I can follow it.

14:40 Yes I agree! I think in the second half the cello's and the contrabasses were doing a lot more of stuff. So I was quite easy to follow. Whereas in the first half the first pieces they were a bit more flowy. They kept getting faster and slower. It was harder to count along.

15:11 It is like your experimental music. I don't know

15:17 Yes there was nothing to keep you.

Did anything specific stick? If you had to choose one or maybe two things, musical something non-musical, anything that you notice that you will remember.

15:45 For me definitely the last piece of the first half. I would look that up at home and listen to it again. That really impressed me. Also I would say, like I said earlier, I didn't know the whole ritual of how to behave. So that I think I would definitely remember. If I ever was to come to a concert again, I know how it goes now.

16:39 For me I think I will remember not a specific piece. I can not interpret the emotions behind it. But what I think what I will remember the music has brought me the relaxation. The classical music concert and different kinds of musicians use different instruments to express different kinds of feelings. I don't really understand but if I go with that for like 2 hours I can really feel relaxed and that makes me feel it is a good thing that I would follow.

17:49 Maybe I would listen to this kind of music when I was writing my papers [laughter]. It goes slow and sometimes fast. I can also follow the rhythm. Maybe now I have some inspiration for when I go writing.

How does this concert compare to a popular music concert?

18:38 I've been to a normal concert with a solo singer from china. He's a pop singer and I've been to his, it is not a concert it's just a performance. It's a completely different kind of feeling because when you have a pop singer that everyone knows, than he himself becomes the focus. While in classical music you don't have this kind of focus, because you don't have an idol or someone you have likes for 5 or 10 years and you come to see him. And the second things is that I think a pop singer can have more interactions with the audiences. That means that the audiences is motivated, they sing and dance. It is more fun to interact with other musical fans standing at the stage you can have interactions. You can know each other better during this proces. I have been told by one of my friends that she has been to a very famous but we don't know his name, he has been to very famous Dutch singers performaces. Everyone was crazy because it is a very small venue and the singer is here and the people are just standing. No seats. So everyone is trying to crush near the stage. She told me that you shouldn't wear glasses when you go to such a thing because all the people are crazy. The singer would sometime pretend to fall down and the music fans would hold him up.

21:27 Crowdsurfing yeah.

To summarize the fandom is a different thing. Did you have the same experience?

21:51 Yeah I would agree. For me that was the reason why I would drift. Because I didn't have the one thing to follow. And If have been to a lot of more kind of modern performances,

also instrumentals but there is usually a lead. Or Instruments would take it in turns to lead. That it is really obvious now i'm following this person and the rest is kind of back up. Maybe it sounds really simplistic and it is just easier to follow. There is also a lot more participation. So you would maybe dance or if maybe if it is something slow you could at least sway. But there is more participation encouraged. Also I find this process just a lot politer in general. When you go somewhere modern it is easier to get more lot in the music, because you don't feel a boundary in politeness. Whereas here I felt very I better not behave out of tone. maybe that is also because I'm new. That uncomfortableness is maybe expected.

23:14 I agree with them. The interaction, participation. For me I think maybe the building of the different concerts. I do like rock music. It makes me feel very exciting and I have a lot of emotions. But when I was in this kind of concert I felt more relaxed and pleasant. Sometimes I get lost.

23:44 yes, speaking of politeness it reminded me of one thing. During the concert I can't do anything I just have to stay still. I can not use the cellphone, and ik have to stay still. I cannot make to much noise. I do not try to eat anything or do anything while in a pop music concert.

24:11 You feel a lot more free.

24:11 Yeah yeah!

There are more rules.

24:29 Not like officially but more social rules. At a point I was tempted to sing a long and then I was like oh no should not.

24:57 In the beginning the conductor says we have to keep quite in here, or not make noise.

Did he say that? I though he was joking about

25:19 Yes I remember a joke.

25:22 Ah I though he said something.

Maybe I misted it but he said something about the noise the orchestra was going to make.

On that note about the conductor what was your impression on the people on the stage. The musicians, how they acted, looked the choir the conductor.

26:27 I think because there are so many people it is really hard to gage any kind of personality of one performer. But from the conductor I did. I though he seemed like a little bit cheeky and a little bit, like at one point he climbed over the chairs to get to the back of the stage. I thought that was quite daring. It seemed a little impolite is such a polite environment. He seemed a little bit cheeky and funny. I was fascinated watching him, I was trying to follow what he was doing. But I had no idea. [agreeing]. I was really trying figuring it out but that wasn't working so [laughing] at a certain point I stopped.

So it felt like one person?

27:20 Yeah maybe more like groups. Like when you were watching and there was for example a certain melody on the violins they were all shuffling the same way. Because they

all play the same thing. So that group kind of looks as one. But to distinguish individuals in that group I think.

Can you respond to that?

27:39 Yes a certainly agree with that.

Okay, so did you have the feeling that they were pleasant persons?

27:56 Yeah I think so. They all seemed very proud. And I mean that in a positive way. They are all obviously good musicians. And they all had a certain demeanour about them. They all walked with their heads high. But that is also a stage present thing. Nobody looks up sad to be there. Everyone looks happy.

We were earlier talking about the applauding; did you notice any other rituals or conventions?

28:52 The flowers. I've seen it before in films or something, so I kind of had an awareness of it. But I wasn't expecting it until they brought them out and I was like ohh they're going to give them flowers. It kind of reminded me of oh yeah that happens at these kind of concerts. So that's definitely kind of a ritual I guess.

29:25 I noticed that the singers walk outside and inside and outside.

29:33 Yeah! In between pieces. They would off stage and then come back again. I though oh they're finished now and then they came back [laughter]. And also for some of the pieces there where some horn players at the back and they left the stage and then they came back out with bigger groups. So I guess they changed seating and that was why but that also.

30:03 I think I notice the applause is really long [laughter]. [agreement]. especially when the concert has stopped, everyone stands up and applause. It was a really long time.

30:24 Yeah, I agree. In modern pop concert you'd have an encore. That is kind of similar, they also leave the stage.

Their encore is the bow. So, uhm I you had to give a grade to the concert but whether you liked it or not. What in general would make for a good classical concert experience?

31:19 For me it would be more drama, more that piece that was my favourite. Also from the players I don't know a bit more movement or engagement. A bit more visually and then I also put this on the from. Because there was a question about lighting and I thought that as I was watching the concert, because the lighting stays the same the whole way through. For example, if the violins are leading if there was more of a spotlight. So not just a spot light, but more of a focus on them. On some bits there was some call and response, so I thought maybe it would be nice if the lighting would kind of reflected what was happening in the music. I thought that would be nice. But that maybe comes from a place of me not understanding the music properly so I wanted something more to follow.

32:41 I think that it raises my interest of seeing a musical concert because it really made me feel relaxed and I can feel that those musicians are using their instruments to express different kinds of feelings. But I wouldn't say that I would want more like thing because it is the classical music itself. I think if we wish the classical musicians to a more participation to add

something more about it. It would be not the classical music itself. I was wondering if something could be thought beforehand. Like a small introduction of the musical aspects. because this one is in Dutch. To guide you what to appreciate what kind of emotions the singers express. If something could tell you beforehand so I should know what to focus on.

35:47 Maybe more the story behind it. Because when I consider this classical concert to maybe opera. Because they have a performance and we can understand the performance. but we cannot understand the performance of the musicians in this classical concert. But there might have been some story behind this music so maybe there can be some introduction on that.

Yes, the story behind the music was in the booklet but it was in Dutch.

36:30 Yes an English version would be nice.

36:48 Sorry, but I would want more than a story, because I would want what kind of pieces is it, in the next pieces they are going to produce what? What kind of images. Because I had some musical lessons before and my teachers would tell me what to listen to and what was going to happen. Maybe they could have, if people want the guidance they can have an ear.

37:27 An audio guide!

37:28 Yes an audio guide! Something like this. [laughter].

An audio guide during a concert, maybe.

So in conclusion, you all enjoyed the concert, you had your favourites. But can I say that you all did not like the first piece?

37:53 Well it was not unpleasant but it was not very pleasant either.

So sort of neutral about the very first piece.

38:03 I would rate between 7-8, because firstly it is classical music. So I would not expect that it is very dynamic and very exciting. That is my expectation on classical music. So it is classical music. So I wouldn't ask much more of it. But if I would really like or I would give a 9-10 than no I would say no.

Alright, do you have anything that you would like to add. To conclude this interview/group conversation about the concert?

39:09 No. [laughter]

Nothing?

39:24 I'm very interested in the study this is for.

39:29 I think there was one thing, it is about the survey. It asked some very professional question. And I feel sorry but I've tried to answer but I couldn't answer thing such a what do you think of the program handout. If there is a question of what do you think of. It means I have to give opinions about it. Well because I was basically had no idea about it. Also the instruments remind me of my music exams in elementary school.

Well thank you so much for participating in this study!